

ב"ה

חוברת לימוד
מאמר

באתי לגני

יו"ד שבט ה'תשל"ח

מבואר בביאור השווה לכל נפש




ליל שישי
חסידי

יו"ל ע"י ארגון 'ליל שישי חסידי'
במסגרת מבצע הכנה ליו"ד שבט 'איש וביתו'

המבצע מתקיים לזכות ר' ברוך הכהן שיחי' אייזנברג
לרגל יום הולדתו 80 וזוגתו מרת ברכה תחי'.
נדפס ע"י ולזכות:

בנם ר' שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שירה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, איילה שיחיו אייזנברג.
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

ניתן להאזין לביאור על המאמר מאת
המשפיע הרה"ח דב מנחם דבורסקין
משפיע בשיבת תות"ל מגדל העמק
במס' 0773136313



יוצא לאור ע"י ארגון 'ליל שישי חסידי'

מיזם זה קיים כבר בכמה מקהילות אנ"ש בארה"ק,
במידה ואתה מעוניין שקהילתך תצטרף גם צור קשר באופנים
הבאים: טלפון (רק להודעות ס.מ.ס.):
lilsheshe770@gmail.com: 052-301-7770 מייל:

עימוד ועיצוב: *y.w. graphicdesign*

פתח דבר

עומדים אנו בימי ההכנה ליום הגדול והקדוש יו"ד שבט, בו קיבל הרבי את נשיאות דורנו, וזכינו להכנס לדור השביעי, "וכל השביעין חביבין".

כל חסיד מרגיש צורך להתכונן לקראת היום הגדול, לחזק את התקשרותו לרבי ולהוסיף בלימוד תורתו וקיום הוראותיו; אלא שלא תמיד מוצאים את הזמן והמסגרת המתאימים לכך, ולא אחת חסיד עלול למצוא את עצמו עומד בפתחו של היום כאשר לא הספיק להתכונן לקראתו.

הלכך, בכדי לסייע, לעודד ולאפשר לכל אחד ואחת מאנ"ש להתכונן בקלות ובשמחה ליום הגדול, אנו שמחים להגיש בפני קהל החסידים את החוברת שלפנינו, המגישה את מאמר "באתי לגני" תשל"ח, אותו אמר הרבי לפני ארבעים שנה, באותיות מאירות עיניים ובתוספת ביאורים קולחים ושווים לכל נפש.

החוברת מיועדת ללימוד "איש וביתו", בני הזוג יחד, כאשר מעבר לרווח שבהכנה ראויה ליו"ד שבט, ובלימוד זוגי; תתקיים בין כל הזוגות שילמדו את המאמר וידווחו על-כך במסרון קצר (באמצעות משלוח סמס שפרטיו מופיעים במודעה שבגב החוברת) הגרלה על זוג כרטיסי טיסה לחצרות קדשנו, כמו גם על שוברי קניה רבי-ערך בחנויות מובחרות. שמות המשתתפים במבצע המאחד יישלחו לרבי, וללא ספק יגרמו לו נחת רוח רב.

.

מאמר "באתי לגני" הוא מאמר שאמר הרבי הקודם, ויצא לאור לקראת יו"ד שבט תש"י, בו הסתלק.

הרבי התייחס למאמר הזה כ"מאמר שהוציא ליום הסתלקותו", ומצא בו רמזים והוראות רבי משמעות; והורה ללמדו מדי שנה ביום ההסתלקות.

ביו"ד שבט תשי"א, במלאות שנה להסתלקות הרבי הקודם, אמר הרבי לראשונה מאמר חסידות, הלוא הוא מאמר "באתי לגני", ובכך קיבל באופן רשמי וגלוי את עול הנשיאות. מני אז, מדי שנה בשנה אמר הרבי מאמר שהדיבור-המתחיל שלו הוא "באתי לגני", שהתמקד (בעיקרו) בכל שנה באות אחרת מעשרים האותיות של מאמרו של הרבי

הקודם. כך, משנת תשי"א ועד שנת תש"ל אמר הרבי מאמר על כל אחת מהאותיות, ומשנת תשל"א החל מחזור חדש, כאשר הרבי אמר מאמר המבאר את האות הראשונה, כשבשנים הבאות ממשיך הסדר בו אומר הרבי מאמר המתמקד באות השייכת לשנה זו (כך נמשך הדבר עד לשנת תשמ"ח).

חסידים נוהגים ללמוד מדי שנה את מאמרי הרבי המבארים את האות השנתית, כאשר בשנה זו נלמדת האות ח', עליה אמר הרבי מאמרים בשנת תשי"ח ובשנת תשל"ח.

.

הרבי הדגיש במספר הזדמנויות שבמאמרי "באתי לגני" התבארו עניינים עיקריים וכלליים בנוגע לכללות העבודה, שתכליתה ושלימותה היא לעשות לו ית' דירה, ולמענה מבזזים את כל האוצרות, עד אשר נזכה לגמר הנצחון, בביאת משיח צדקנו.

נוסף על כך: בשנת תשי"ז, הכין אגף ההוצאה-לאור שבארגון צא"ח העולמי חוברת ובה תכני ההתועדויות האחרונות של הרבי, כשבסופה נדפס הנעשה והנשמע אותה עת בכרם חב"ד. באחת מן החוברות הציגו העורכים שכל חסידי חב"ד יתאחדו סביב לימוד מאמרי הרבי המוגהים שיצאו עד אז (שלושה במספר), והתבטאו בלשון 'איחוד רוחני'.

הרבי ציין בהקשר למילים אלו "ראה תניא פ"ה", שם מבואר על ה"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות להיות לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופנה" הנפעל בין היהודי לקב"ה באמצעות לימוד התורה.

אם-כן, בלימוד מאוחד של כלל אנ"ש את מאמרי הרבי, נפעלת פעולה נפלאה על הלומד ועל העולם.

אנו תקווה ובטחון כי הלימוד המאוחד של כלל אנ"ש חסידי חב"ד וההכנה לקראת יו"ד שבט, תניע את כולנו להוסיף אומץ בעבודתנו "לעשות לו ית' דירה בתחתונים", ותהיה ה"מכה בפטיש" שישלים את בנין הדירה, כאשר "נגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר".

ארגון "ליל שישי חסידי"

ימי ההכנה ליו"ד שבט ה'תשע"ח

ובהתאם לכך הנני להציע שלקראת היאָרְצִיִּיט ישנן כל אחד המאמר (כולו או חלקו) שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר ליום הסתלקותו, ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או שישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בכ מנוול זה" - יחזור במחשבתו מאמר זה.

השינון והבקיאות בהמאמר - מלבד התועלת להתקשרות בעת חזרת המאמר, הרי, גם בשאר הזמנים יהי' מוחו ממולא בתורתו של הרבי, שבתורה זו מסר הרבי את עצמו ("דער רבי האָט זיך אָפּגעגעבן") לחסידים, ובמילא, נמצא הוא בהתקשרות תמידית עם הרבי, וכלשון הלקו"ת: "בלי שום הפסק ופירוד לעולם אפילו רגע אחד".

ובענין זה לא נוגע כל-כך הכמות, שינון כל המאמר, או (אם מצד איזה סיבה שהיא אינו יכול לשנן כולו) מחצית המאמר; בעיקר נוגע האיכות - שיהיו חקוקים במוחו, אותיות החקיקה, מים חיים, זוחלין, מי מעין, שמחוברים עם המקור, עצם הנפש...

שיחת י"ט כסלו ה'תשי"א

...

לימוד התורה בכל יום ויום נוגע בנפשות ממש, לא לבד בנפש הלומד, כי אם גם בנפשות בני ביתו, שאז אויר הבית ההוא אויר תורה ויראת שמים.

היום יום ד' מרחשון

תודתנו נתונה להוצאת חזק על נתינתם בחפץ לב את המאמר המבואר, וכן להוצאת ספרים קה"ת על האישור להשתמש במאמר באתי לגני ה'תשל"ח באדיבות ועד הנחות בלה"ק.

בס"ד. יו"ד שבת, ה'תשל"ח

(הנחה בלתי מוגה)

נאמר ב'שיר השירים':

באתי לגני אחתי בלה², הקדוש-ברוך-הוא, הנמשל ב'שיר השירים' ל'דוד' וחתן של בני ישראל הנמשלים ל'אחות' ו'כלה', אומר לבני ישראל באתי אל הגן שלי (מקום ההתייחדות שלי) וידוע המאמר מאמר חסידות של 'בעל ההלולא' הרבי הרי"צ בדבור המתחיל 'באתי לגני' (שהוציא ל'אור מסר אותו לפרסום ליום ההלולא שלו יו"ד שבת תש"י - המאמר נדפס לרגל יו"ד שבת, יום הסתלקות סבתו הרבנית רבקה, אשת הרבי מהר"ש ואמו של הרבי הרש"ב וי"ג שבת, יום הסתלקות אמו הרבנית שטערנא שרה, אשת הרבי הרש"ב. ולאחר שנדפס התברר שלמעשה המאמר הופיע לקראת יום ההלולא של הרבי הרי"צ (עצמו)³, שזכור הרבי הרי"צ במאמרו משנת תש"י מאמר המדרש ה'שיר-השירים רבה' על פסוק זה, "לגני לגנוני, מקום היחוד שלי, למקום שהיה עקרי בתחלה, בתחלת הבריאה, כי עקר הגלוי וההשראה של שכינה בתחתונים בעולם הזה הגשמי שהוא העולם התחתון ביותר מכל העולמות היתח⁴, ואחר-כך על-ידי שבועה ענינים בלתי רצויים (שנמנו שם בדברי המדרש והם שבועה חטאים החל מחטא עץ הדעת שבגלגלם) נתעלה ונסתלקה השכינה מארץ לרקיעים, החטא הראשון גרם את סלוק השכינה מהארץ לרקיע הראשון, החטא השני גרם לסלוק השכינה מהרקיע הראשון לשני וכו' הלאה עד שהשכינה נסתלקה לרקיע השביעי, ואחר-כך עמדו צדיקים (החל מאברהם, עליו נאמר

1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק השמיני מד"ה באתי לגני הש"ת.

2) שה"ש ה, א.

3) ד"ה באתי לגני הש"ת.

4) עה"פ (שהש"ר פ"ה, א).

5) ראה גם ב"ר פי"ט, ז, במדבר פי"ג, ב.

"אָחד הָיָה אַבְרָהָם" ופרושו גם שאברהם היה הראשון ועל-ידי מעשיהם הטובים הורידו שבעת הצדיקים את השכינה למטה, אברהם הוריד את השכינה מרקיע השביעי לשמי, וכן הצדיקים שלאחריו, ועד שמושה רבנו, שהיה השביעי, וכל השביעין כביבין, הוריד את השכינה מרקיע הראשון לארץ התחתונה, כמו שכתוב⁸ וירד הוי' מלמעלה, מהרקיע על הר סיני בארץ, במתן תורה, ואחר-כך כרי שיהיה ענין "שכינה בתחתונים" והשראת השכינה לא תהיה רק על הר סיני בעת מתן תורה אלא גם בכל העולם בלו, בכל זמן ובכל מקום נעשה נפעל ענין "ושכנתי בתוכם"⁹ גלוי והשראת השכינה על-ידי עשית המשכן, שמשם מהמשכן (ולאחר מכן מבית המקדש) אורה אור אלקי יוצאה לכל העולם¹⁰ וכתוצאה מזה יש למעשה השראת השכינה בכל העולם אלא שהעקר הוא במשכן ובמקדש.

והנה עקר ענינו התכו הפנימי של המשכן הוא כמו שכתוב¹¹ בתורה לגבי בנית המשכן ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמרים, שמעצי שטים עשו קרשים, ומהקרשים עשו את המשכן, ושם במשכן הבנוי מקרשים העשויים מעצי שטים נעשה "ושכנתי בתוכם".

ומבאר הרבי הרי"צ בעל ההלולא בארבה במאמר פרטי הדברים לפי המשמעות הרוחנית הפנימית של המשגים 'עצי שטים' ו'קרשים', שענין זה מרומז גם בשם [בתורת הפעל-שם-מזכ¹² 'ששמו' אשר יקראו לו לכל דבר בלשון הקדש מורה על עצם הדבר, וכמבאר גם ב'אור תורה'

(6) יחזקאל לג, כד.

(7) ויקרא רבה פכ"ט, יא.

(8) יתרו יט, כ.

(9) תרומה כה, ח.

(10) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה.

(11) תרומה כו, טו.

(12) תניא שעהיה"א פ"א.

לְהִרְבּוֹת הַמַּגִּיד¹³ מִמַּעֲזְרִיטוּשׁ (תַּלְמִידוֹ וּמִמְלֵא מְקוֹמוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב) עַל הַפְּסוּק¹⁴ הָאָמּוּר בַּתּוֹרָה לְגַבֵּי אָדָם הָרֵאשׁוֹן כֹּל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ, שׁ"שְׁמוֹ" שֶׁל כָּל נִבְרָא הוּא ה"נֶפֶשׁ חַיָּה" שְׁלוֹ הַשֵּׁם שֶׁל כָּל דָּבָר מוֹרָה עַל עַגְוֵן וְתִכּוֹן הַחַיּוֹת הָאֱלֹקִית שְׂמַחְיָה וּמְקִימַת אוֹתוֹ]. הֵן בְּשֵׁם קָרָשׁ, וְהֵן בְּשֵׁם (עֲצִי) שְׂפִימִים שְׂמַחֵם נַעֲשֶׂה הַקָּרָשׁ, כַּמְבָּאָר בְּאֲרִיכוֹת בַּמְאֵמֶר שֶׁל שְׁנַת תש"י וּכְפִי שְׂמַמְשִׁיף וּמְבָאָר לְהֵלֶן.

וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּבִיּוֹן שְׂשֻׁבְעָה הַעֲנִינִים הַבְּלָתִי רְצוּיִים הַחֲטָאִים שֶׁגָּרְמוּ אֶת סְלוּק הַשְּׂכִינָה מִהָאָרֶץ לְרַקִּיעַ הָרֵאשׁוֹן וְכוּ הִלָּאָה עַד הַרְקִיעַ הַשְּׂבִיעִי הָיָה עַנְיָן שֶׁל שְׂמֹת דְּלַעֲוִמַת-זֶה, הַצַּד שֶׁל הַפֶּה הַקְּדוּשָׁה (עַל שֵׁם הַפְּתוּב בְּקֹהֶלֶת 'זֶה לַעֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים') שְׂמֹת שֶׁל הָעוֹלָם, 'שְׂטוֹת' בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל לְמַטָּה מִהַשְּׂכָל כַּמְאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ ו'¹⁵ בְּגִמְרָא אֵין אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה וְעוֹשֶׂה הַפֶּה הָרְצוּן שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵלֶּא-אִם-בֵּן נִבְנָסָה בּוֹ רִיחַ שְׂמֹת, לְבֵן כַּתְקוּוֹ עַל דְּבָרִים שֶׁהֵם 'שְׂטוֹת דְּלַעֲמַת זֶה', שְׂטוֹת שֶׁל הַפֶּה הַקְּדוּשָׁה, לְמַטָּה מִהַשְּׂכָל, צָרִיךְ לְחַיּוֹת שְׂמֹת דְּקְדוּשָׁה, עֲבוּדַת ה' לְמַעַלָּה מִהַשְּׂכָל, לְמַעַלָּה מִמָּה שְׂמַתְחִיב עַל פִּי טַעַם וְדַעַת, כְּדַבְּרֵי הַגְּמָרָא אַהֲנִי לִיָּה שְׂמֹתִיָּה לְסַבָּא¹⁶, כַּמְסַפֵּר בְּגִמְרָא שֶׁרַב שְׂמוּאֵל בֶּן רַב יִצְחָק הָיָה רוֹקֵד לִפְנֵי הַכֶּלֶה, עִם שְׁלוֹשָׁה הַדְּסִים (זוֹרֵק אֶחָד וּמְקַבֵּל אֶחָד) וּבַתְחִלָּה אָמְרוּ שֶׁבְּהִנְהִיגָה זֶה הוּא מְזַלְזֵל בְּכַבּוּד תַּלְמִידֵי חֻקְמִים, אֶף כַּאֲשֶׁר נִפְטָר וְהַפְּסִיק עִמּוּד אֲשֶׁ בֵּינוּ לְכָל הַצְּבוּר אָמְרוּ שֶׁהוֹעִילָה לוֹ הַשְּׂטוֹת שֶׁלוֹ לְסַבָּא (לְזַקוּ), וְעַל כֵּן אֹמֵר הַרְבִּי הַרִי"צ בַּמְאֵמֶר "דְּשְׂטוֹת זֶה הָרִי הִיא לְמַעַלָּה מִהַדַּעַת וְהִיא מְדַרְגָּה גְבוּהָה וְנִפְלְאָה מְאוּד", וְזֶהוּ עַנְיָן "עֲצִי שְׂפִימִים", הַתִּכּוֹן הַפְּנִימִי שֶׁל עֲשִׂית הַמִּשְׁכּוֹן מַעֲצִים הַנִּקְרָאִים "שְׂפִימִים" מִלְּשׁוֹן שְׂמֹת, שְׂמֹת דְּקְדוּשָׁה, עֲבוּדַת ה'

13 סימן יד.
14 בראשית ב, יט.
15 סוטה ג, א.
16 כתובות יז, א.

למעלה מטעם ודעת שִׁמְכַבֵּל אֶת הַשָּׁמַיִם דְּלִעֻמַּת-זֶה מַעֲשִׂים לֹא רְצוּיִים
שְׁלִמְטָה מַטְעֵם וְדַעַת.

וּכְמוֹ-בֶן בְּנֵי הַמִּשְׁכָּן נִפְעַל בְּטוֹל וְתִקּוּן בְּנוֹנֵעַ לְשִׁקְר הָעוֹלָם, שְׁעוֹשִׂים
עַל יְדֵי בְּנֵי הַמִּשְׁכָּן, מְקוֹם לְהַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה, מִקְרָשִׁים, מ'שִׁקְר' - 'קְרָשׁ'
(שְׁהָרִי 'שִׁקְר' ו'קְרָשׁ' הֵן אוֹתֵן אוֹתֵיזוֹת, אֲלֵא בְּצִרוּף אַחֵר), וְהִינּוּ,
שְׁמֵהֶפְכִּים אֶת הַשִּׁקְר שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה (שֶׁהוּא מְצִיאוֹת שֶׁל שִׁקְר הַמְּכַסֶּה
וּמַעֲלִימָה עַל הָאֱמֶת הָאֱלֵקִית), וְהַפִּיכֵת ה'שִׁקְר' ל'קְרָשׁ' הִיא בְּדַגְמַת הָאִמּוֹר
בְּזֶהר אֶתְהֶפְכָּא חֲשׂוּכָא לְנִהוּרָא וּמְרָרוּ לְמִתְקָא¹⁷, הַפִּיכֵת חֲשֵׁף (הַפָּךְ
הַקְדָּשָׁה) לְאוֹר וּמֵר לְמִתּוֹק וְעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ מֵה'שִׁקְר' קְרָשׁ(ים), וּמֵהַקְרָשִׁים
עוֹשִׂים אֶת הַמִּשְׁכָּן, מְקוֹם שֶׁל גְּלוּי וְהַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁבוּנִים
מִשְׁכּוֹן - נִפְעַל בְּעוֹלָם "וַיִּשְׁבְּנוּ¹⁸ לְעַד עָלֶיהָ" (בְּאֲרִיז), שְׁבַעֲעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי
הַתַּחֲתוֹן שְׁאִין תַּחֲתוֹן לְמַטָּה הִימְנוּ (עַד כְּדֵי בָּהּ, שְׁשִׁיף שֶׁם בְּעוֹלָם הַזֶּה
הַתַּחֲתוֹן עֲנִין הַשָּׁמַיִם דְּלִעֻמַּת-זֶה הִינּוּ מַעֲשִׂים שֶׁהֵם הַפָּךְ רְצוֹן ה'), תַּהֲיֶה
דּוֹקָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה בְּאוֹפֵן שֶׁל מִשְׁכּוֹן ("וַיִּשְׁבְּנוּ"), וְאַחֵר-
כֵּךְ לְאַחֵר הַתְּקוּפָה שְׁבָה הִיָּה מִשְׁכּוֹן זְמַנִּי וְאַרְעִי נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְשֵׁם
הַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה הִיא בְּאוֹפֵן שֶׁל מִקְרָשׁ (כְּמֵאֵמֶר הַגְּמָרָא שֶׁלפְּעַמִּים מִשְׁכּוֹן
אַקְרִי נִקְרָא מִקְרָשׁ¹⁹ וְלפְּעַמִּים הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא מִשְׁכּוֹן, וְלַעֲנִינָנו - לְמִשְׁכּוֹן
וְלַמִּקְדָּשׁ יֵשׁ תְּכוֹ רוּחָנִי שׁוּהוּ), וְעַד לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הַנִּצָּח²⁰ ("לְעַד"), שְׁבוּ
תַּהֲיֶה הַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה לְנִצְח, לְלֹא הַפְּסֵק בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי שְׁעָלִיו
נִאֲמַר מִקְרָשׁ אֲדִנִּי-בּוֹנְנוּ יִרְדֶּה²¹.

ב) וּמִמִּשְׁיָהּ הָרַבִּי הֲרִי"צ בַּעַל הַהַלּוּלָא לְבָאָר בְּפָרְק ח שֶׁל מֵאֵמֶר 'בְּאֵתִי לְגַנְי'
מִשְׁנַת תש"י בְּנוֹנֵעַ לְפָרְטִי הָאוֹתֵיזוֹת שְׁבַתְבַּת הַמְּרַכִּיבוֹת אֶת הַמְּלָה 'שִׁקְר'

17 ראה זח"א ד, א.

18 תהלים לו, כט.

19 עירובין ב, א.

20 ראה זח"ג רכא, א.

21 פרשתנו (בשלח) טו, יז. ראה פירש"י תוס' סוכה מא, סע"א - ד"ה אי נמי. תוס' שבועות טו, ב - ד"ה אין.

(שְׁצַרְיָכִים לְהַפְכוּ אֶת הַשְּׁקֶר' שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי הַתַּחְתּוֹן וְלַעֲשׂוֹתוֹ 'קְרָשׁ' לְמִשְׁכָּן), שְׁעַקְרָה עַקֵּר הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַמַּלְאָה 'שְׁקֶר' הֵן הָאוֹתִיּוֹת ר' ק', שְׂרָמוֹ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ הֵן רִמּוֹז לְמָה שְׁכַתּוֹב²² בַּתּוֹרָה לְגַבֵּי הַבוֹר שְׂאֵלֵיו הַשְּׁלֵף יוֹסֵף וְהַבוֹר רַק (ר' ק') אֵין בּוֹ מִים, וְדוֹרְשִׁים: מִים אֵין בּוֹ אֲכַל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים י"ש בּוֹ²³ כִּף שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ הַמְּרַכְּבוֹת אֶת הַמַּלְאָה ר'ק' מִסְמָלוֹת דְּבָרִים בְּלִתי רְצוּיִים בְּרוּחַנִיּוֹת, כְּשֶׁם שְׁנַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים הֵם דְּבָרִים הַמְזִיקִים בְּגִשְׁמִיּוֹת. וּמָה שֵׁי"ש בָּהּ בַּמַּלְאָה 'שְׁקֶר' לֹא רַק אֶת הָאוֹתִיּוֹת ר'ק' אֲלָא גַם אוֹת ש', הִנֵּה "וְהוּ שְׂאֲמָרוּ בְּזִהְרָ²⁴ וְנִמְלִין וְלוֹקְחִים אוֹת שִׁי", שֶׁהוּא מָה שְׁלוֹקְחִין הַכוּחוֹת שֶׁל הַפֶּה הַקְּדוֹשָׁה הָאֲרָה דְּהָאֲרָה כְּלוֹמַר מִדָּה מוּעָטָת מְאוּד שְׂאֵינָה עֶצֶם הַדְּבָר אֲלָא רַק הָאֲרָה מִמֶּנּוּ, וּמִהֶאֱרָה הֵם לוֹקְחִים רַק הָאֲרָה מִהָאֲרָת הַחַיּוֹת דְּקְדוּשָׁה, וְזֵהוּ הָאוֹר הַמוּעָט וְהַמְצַמָּצֵם הַזֶּה הַקִּיּוּם שְׁלֵחָם", וְחִינּוּ, שְׁחֲלָעוּמַת-זֶה הַצַּד שְׂאֵינּוּ צַד הַקְּדוֹשָׁה אֵין לָהּ קִיּוּם וּמְצִיאוֹת בַּתּוֹרָת כְּתוּבָה וּמִטְרָה בְּפָנֵי-עַצְמָהּ, וְרַק בְּגִלְלֵי שֵׁי"ש בָּהּ אֵיזוֹ כְּוָנָה אֶלְקִית, שְׁעַל-יָדָה עַל-יָדֵי זֶה שְׁתֵּהִיָּה מְצִיאוֹת שֶׁל הַפֶּה הַקְּדוֹשָׁה יְהִיָּה הַעֲנִין דְּ(אֶתְכַפֵּיאַ כְּפִיָּה וּכְנִיעָה וְ)אֶתְהַפְּכָא הַפִּיכָה חֲשׂוּכָא שֶׁל הַחֲשֶׁךְ (בְּשֶׁלֶב רֵאשׁוֹן שֶׁל עֲבוּדַת ה' הָעֲבוּדָה הִיא בְּבַחֲנִית 'אֶתְכַפֵּיא', הֵינּוּ שֶׁהַחֲשֶׁךְ קִים אֲלָא שֶׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְכוּפָה וּמְכַנִּיעַ אוֹתוֹ. בְּשֶׁלֶב נְעֵלָה יוֹתֵר הָעֲבוּדָה הִיא בְּבַחֲנִית 'אֶתְהַפְּכָא', הֵינּוּ שֶׁהַחֲשֶׁךְ עֶצְמוֹ הוֹפֵךְ לְאוֹר), הִנֵּה כְּוָנָה זֶה הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן שְׁתֵּהִיָּה 'אֶתְכַפֵּיא' וְ'אֶתְהַפְּכָא' שֶׁל הַחֲשֶׁךְ נְעֵשִׂית הַחַיּוֹת וְהַמְצִיאוֹת שֶׁל הַחֲשֶׁךְ כִּי זֶה כָּל הַסִּבָּה וְכָל מִטְרַת קִיּוּמָם.

וְזֵהוּ גַם מָה שֶׁהָאוֹתִיּוֹת ר' ק' צְרִיכוֹת שְׁתֵּהִיָּה אוֹת ש' עִמָּהֶן, כִּי הָאוֹת ש' מְצַד עַצְמָהּ שִׁכְתָּה לְקְדוֹשָׁה (כְּמִבְאֵר בְּזִהְרָ שֶׁהָאוֹת ש' הִיא אוֹת שֶׁל אֵמֶת)

22) וישב לו, כד.
 23) שבת כב, א. פירש"י עה"פ.
 24) ח"א ב, ב.

וה'לעמת זה' יונק את החיות והמציאות שלו מהקדשה אבל עקר ענין הלעומת-זה ('שקר') הן האותיות ר' ק'.

ומבאר במאמר השיבות של האותיות ר' ק' בתכו ענינו של אותיות אלה לענין ה'שקר' והסטרא אחרא. דהנה "את זה לעומת זה עשה האלקים"²⁵, ולעמת כל דבר שבקדשה יש מעין זה כנגדו בהפך הקדשה ובגדון-דידן, "הנה בקדושה נעשה מאות ד' – ה', האותיות ד' וה' שיכות לצד הקדשה וצורתן היא שפאשר מוסיפים לאות ד' עוד קו הד' נעשית ה' ובסמרא-אחרא שם נמצאות האותיות ק' ר', הרי כשמוסיפים קו לאות ר' אזי נעשה מר' – ק'. שאות ק' הרי היא דומה בתמונתה בצורתה לאות ה', אלא שפאות ה' שתי הרגלים הימנית והשמאלית הם בפשוה בארך זהה, ובאות ק' הרגל השמאלי הוא יורד למטה".

וממשיך לבאר, "דהנה ג' הקוין הקו העליון, הרגל הימנית והרגל השמאלית דאות ה', הם כנגד ג' לבושי אמצעי בטווי וההתגלות של הנפש מחשבה דבור ומעשה (במבאר בארבה ב'לקוטי תורה' בדרושי פ'רשת בלק²⁶), ולכן קנה הקו השמאלי של האות ה' הוא נפסק מנתק משני הקוין העליון והימני, להורות שהמעשה הוא נפסק מדבור ומחשבה שהם כוחות יותר פנימיים ויותר קרובים לנפש עצמה, לעמת כוח המעשה שהוא מנתק מהנפש עצמה והוא כוח חיצוני, והינו, ששני הקוין שמלמעלה ומימין באות ה' הם מחברים זה לזה ואין ביניהם רוח והפסק, בדוגמת לבושי הנפש דבור ומחשבה שהם מחברים זה בזה, והינו, שהדבור רק יוצא לחוץ, אבל לא נעשה נפרד²⁷, כלומר, אמנם המחשבה היא ענין פנימי שלא מתגלה מחוץ לאדם עצמו ואלו הדבור 'יוצא לחוץ' וכך ענינו הוא בשביל הזולת שמחוץ לאדם עצמו, אבל לאמתו של דבר למרות שהדבור 'יוצא לחוץ'

(25) קהלת ז, יד.

(26) בתחילתו.

(27) המשך תעריב ח"א ס"ע תקלג ואילך. סה"מ פר"ת ס"ע קמא ואילך. וראה גם לקו"ש חל"ט ע' 109 ואילך.

הוא מקשר ומחבר עם המחשבה מה-שאיין-בן מעשה, שגרמו בקו שמצד השמאל של האות ה' שמורה על הצמצום, כי הצמצום בא ממדת הגבורה שהיא בקו השמאל שהרי כרי שתתיה הירידה של המחשבה והדבור (ושל השכל והרגש) ל'מעשה' בפעל, ירידה מהחלקים הפנימיים (הרוחניים) של הנפש למעשה, שהוא כוח חיצוני (גשמי) הרי זה על-ידי שהאדם מצמצם ומגביל את הכחות של הנפש שלו שלא יהיו כפי שהם ברבוי במחשבה, ואפילו לא כפי שבאים בצמצום בדבור שמבטא רק חלק מהמחשבה (והשכל והרגש של האדם ולא את כל העשר והעמק שלהם), אלא הירידה למעשה היא בצמצום גדול יותר בו, ועד שהמעשה יכול להיות דבר נפרד מהאדם עצמו, וכפי שרואים בפעל שעל-ידי כח העשייה יכול האדם לזרק את האבן מלמטה למעלה, הפך טבע האבן שנמשכת למטה; אדם יכול לזרק אבן כך שתעוף מלמטה למעלה, הפך טבעה מצד עצמה, וכמבאר בבמה מקומות²⁸ בתורת החסידות שזהו על-ידי שכח המעשה שלו של האדם נפרד ויוצא ממנו, ומתלבש באבן להגביהה מלמטה למעלה הפך טבעה שהוא לרדת ולפל מלמעלה למטה, וכוח המעשה של האדם גורם לאבן שתעלה מלמטה למעלה וזאת על ידי שהכוח יוצא ונפרד מהאדם ומתלבש באבן. ומזה מובן ההבדל בין המחשבה והדבור שיותר מחברים עם הנפש, הנרמזים בקו העליון ובקו הימני של האות ה', והמעשה הנפרד מהנפש הנרמז בקו השמאלי של האות ה'.

ועל-פי-זה מובן החלוק ההבדל שבין אות ה' לאות ק' אף שלכאורה הן אותיות דומות, ש"אות ה' שבקדשה, הוא כאשר ג' לבושי הנפש מחשבה דבור ומעשה הנרמזים בשלשת הקווים של האות ה' ממלאים מאור התורה, החכמה והמדות וכו'" כאשר לבושי הנפש של האדם מלאים באור הקדשה, "ואות ק' הם המחשבה דבור ומעשה דלעומת-

28) ראה סה"מ תרס"א ס"ע קסז ואילך. עת"ר ס"ע לא ואילך. תרצ"ב ע' עב ואילך. תרח"ץ ע' מא ואילך.

זה, של הפך הקדשה, ונעשה מאות ר', כְּאִמּוֹר שְׂכַאֲשֵׁר מוֹסִיפִים לְאוֹת ר' קו שְׂמָאֲלִי אַרְף הַר' הוֹפְכֶת לַק' וּכְמוֹ בְּצוֹרֵת הָאוֹת, כִּף גַּם בְּתִכּוֹ הַרוֹחָנִי שֶׁל הָאוֹת – דְּאוֹת ר' הוּא מַחְשָׁבָה וְדַבּוּר דִּלְעוֹמֵת-זֶה בּו' הִנֵּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי-זֶה קִנְהַ חֵק' הַקּוֹ הַשְּׂמָאֲלִי שֶׁל הָאוֹת ק' שֶׁהוּא קו אַרְף כִּקְנָה שֶׁהוּא הַמַּעֲשֶׂה, כִּשֵׁם שְׂצוֹרֵת הָאוֹת ק' הִיא עַל יְדֵי תוֹסֶפֶת קו לְאוֹת ר', כִּף מַעֲשֶׂה לֹא טוֹב בָּא בְּעִקְבוֹת מַחְשָׁבָה וְדַבּוּר לֹא טוֹבִים. וְהִינּוּ שְׂנוּפֵל מִי שְׂמַחֲשֶׁבְתוֹ וְדַבּוּרוֹ אֵינֶם רְצוּיִים, סוֹפוֹ שְׂנוּפֵל בְּמַעֲשֶׂה לֹא-טוֹב רַחֲמָנָא-לְעֵלְוִי, וְזֶהוּ קִנְהַ חֵק' שִׁיּוּרְד לְמַטָּה, וְהוּא שְׂעַל-יְדֵי מַעֲשֶׂה לֹא-טוֹב חֲרִי הוּא הָאָדָם יוֹרֵד לְמַטָּה מִמָּטָה כְּמוֹ הַקּוֹ הַשְּׂמָאֲלִי שֶׁל הָאוֹת ק' שְׂנִמְשָׁף לְמַטָּה יוֹתֵר מֵהָאוֹת עֲצֻמָּה, וְכִפִּי שְׂמִמְשִׁיף וּמְבָאֵר.

ג) וְהַעֲנִינוּ בְּזֶה, דִּהְנֵה נִתְבָּאֵר בְּפִרְקִים שְׂלִפְנֵי-זֶה²⁹ בְּפִרְקִים הַקּוֹדְמִים שֶׁל מְאֹמֵר 'בְּאֵתִי לְגַנִּי' תַּשִּׁי (הַמְכִּיל עֲשָׂרִים פְּרָקִים) שְׂתַחֲלֹק שְׁבִין אוֹת ד' (שְׂמִמְנָה נַעֲשֶׂה ה' כְּשִׂמוֹסִיפִים לָהּ קו קֶצֶר) לְאוֹת ר' (שְׂמִמְנָה נַעֲשֶׂה ק' כְּשִׂמוֹסִיפִים לָהּ קו אַרְף) מִתְבָּאֵר בְּנִקְדַת הַיּוֹ"ד שְׂמִאֲחֹרֵי הַד', מִצַּד שְׂמֵאל שְׂעַל-יְדָהּ בְּגִלְל תוֹסֶפֶת הַיּוֹ"ד נַעֲשֶׂה מַר' ד', שְׂתַמּוּרַת "אַל אַחַר"³⁰ נַעֲשֶׂה הַיּוֹ"ד אַחֲרֵי³¹, כְּמִבְּאֵר בְּמִדְרָשׁ עַד כְּמָה יֵשׁ לְהַזְהֵר שֶׁלֹּא לְהַחֲלִיף ד' בְּר' וְכוּ ר' בְּד' כִּי בְּאוֹתִיּוֹת אֵלוֹ הוּא הַהֲבִדֵל בֵּין ה' אֶחָד ל'יָאֵל אַחַר' (בְּשִׁנֵּי פְּסוּקִים בְּתוֹרָה שְׁבָהֶם הַד' וְהַר' כְּתוּבוֹת בְּאוֹת גְּדוּלָה – בְּפִסּוּק "שְׂמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" הַדְּלָת הִיא בְּאוֹת גְּדוּלָה וּבְפִסּוּק "לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר" הַרִי"ש הִיא בְּאוֹת גְּדוּלָה), וְהַמְדְרָשׁ מוֹסִיף וְאוֹמֵר שֶׁהַמְחֲלִיף וְאוֹמֵר בְּפִסּוּקִים אֵלוֹ וְאוֹמֵר ר' בְּמִקּוּם ד' בְּ"ה' אֶחָד" אוֹ ד' בְּמִקּוּם ר' בְּ"אַל אַחַר", 'הַרִי זֶה מַחְרִיב עוֹלָמוֹת', בְּמוֹבּוֹ הַרוֹחָנִי, וְהַהֲבִדֵל בֵּין הַר' וְהַד' הוּא הַיּוֹ"ד הַקֶּטְנָה שְׂבִצַּד הָאֲחֹרֵי שֶׁל הַד'.

(29) פִּרְקוֹ 1.

(30) תַּשָּׂא לַד', יֵד. וִיקִ"ר פִּי"ט, ב.

(31) וְאֶתְחַנּוּ ו, ד. וִיקִ"ר שֵׁם.

וכשם שלמעלה באלקות יש נקדה של יו"ד קטנה שבה בא לידי בטוי
 ענין הקדשה והאחדות ועל-דרך-זה בישׂראל, שדומין לבוראן³², כדברי
 המדרש, שיש אצלם אצל כל אחד ואחד מבני ישראל בנשמתו את
 נקדת היהדות, שאפילו בחיותה בבחינת אחרים בנגוד לבחינת 'פנים'
 המסמלת את הפנימיות - בחינת 'אחור' מסמלת את החיצוניות ועל כן
 נאמר כאן שנקדת היהדות קימת בכל יהודי ואפלו אם היא הפכה להיות
 ענין חיצוני בלבד (יו"ד מאחוריו), ועד שלכאורה אין זה נכר במחשבה
 דבור ומעשה שלו, כי הנהגתו בפעל היא באפן הפוך מכפי שגדרש מצד
 נשמתו מכל-מקום כיון שיש בו "נפש השנית בישׂראל שהיא חלק אלקה
 ממעל ממש"³³, כמבאר בספר התניא שלכל יהודי, יהיה מצבו הרוחני אשר
 יהיה, יש נשמה אלקית, הנה גם אם בהוה פעלת הנשמה לא נפרת בגלוי
 סוף-כל-סוף הרי היא הנשמה האלקית פועלת פעולתה, ו"בל ידח ממנו
 נדח"³⁴ אף יהודי לא ישאר במצב של 'נדח', רחוק ומנתק חס-ושלום, מעניני
 יהדות, ועד שאפילו קדם שבא למעמד ומצב שדורש מסירות-נפש על
 היהדות כמו, למשל, כאשר מנסים לכפות עליו לעבד עבודה זרה ואם יסרב
 יהרג, שאז הנה אפילו קל שבקלים גם יהודי שבדרך כלל אינו מקים את
 המצוות ועובר עברות בקלות, במצב כזה הרי הוא מוסר נפשו על קדוש
 שמו יתברך (כמבאר בתניא³⁵), ולאמתו של דבר גם כשלא מדבר במצב
 של מסירות נפש על קדוש השם, בעצם כל יהודי רוצה הוא לעשות כל
 המצוות בו' (כפסק-דין הרמב"ם³⁶ שאם על פי התורה האדם צריך לתת
 גט לאשתו אבל הוא מסרב, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ואין זה נחשב
 גט שנתן בכפייה ונגד רצונו של הבעל כי בעצם כל יהודי רוצה לעשות את
 כל המצוות), ולכן גם מי שלכאורה נמצא במצב רוחני נחות ביותר אינו

32 ראה ב"ר פס"ז, ח. במדב"ר פ"י, ה. רות רבה פ"ד, ג.

33 תניא רפ"ב.

34 ע"פ שמואל-ב יד, יד. וראה תניא ספ"ט. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג.

35 פ"ח-יט.

36 הל' גירושין ספ"ב.

בבחינת ר' שאין לה יו"ד המזרה על נקדת היהדות, אלא בבחינת ד' שיש לה יו"ד, כמבאר לעיל.

ובפרטיות יותר, הגה היו"ד הקטנה שמאחורי הד' המבדילה אותה מהאות ר' קאי מכונת על בחינת החכמה, כמבאר בחסידות שהחכמה היא תחלת ההתנוצצות של הרעיון השכלי ובשלב זה הרעיון בבחינת נקדה (לפני ההתפשטות לארץ ורחב בבינה) וכן על בחינת היסוד שעל-ידה הוא היחוד החבור הפנימי וההתקשרות דחסד-ונוברה עם ספירת המלכות (כמו שנתבאר בפרק שלפני-זה³⁷ הפרק השביעי מ'המשך' באתי לגני תש"י), והיגו, לפי שספירת היסוד בוללת את כל המדות שלמעלה ממנה, ובכלל זה ספירת החסד וספירת הגבורה שהו עקר המדות העליונות ועל-ידה באמצעות ספירת היסוד נמשך האור והתכן של כל המדות גם לבחינת המלכות, שנקראת 'בנסת ישראל', על שם שבונסת ספירת המלכות את כל הספירות בלן³⁸.

אמנם, גם באשר ישנו הד' (על-ידי נקדת היו"ד שמאחוריה), שהוא ענין המחשבה והדבור הקדשה, הנרמזים בשני הקווים של האות ד', הקו העליון והקו הימני, אין זה עדין תכלית השלמות, אלא צריך לעשות מר' ה' (על-ידי הוספת הקו השמאלי), שימשך עניו הקדשה שעד עכשו היה במחשבה ודבור גם בענין המעשה. וכמבאר בדרושים מאמרי חסידות בענין "הדר", מלה שמרפבת משלוש האותיות ה' ד' ר' שלא מספיק האות ד' שנעשית מהאות ר' ("דר") שגם זה הוא מעבר מהפך הקדשה (ר') לקדשה (ד') על ידי הוספת יו"ד, אלא צריך לעשות מר' ה', אות שיש בה שלושה קווים, להורות על מחשבה ודבור ומעשה ועל-ידי-זה נעשה "הדר", לשון יפי והדור שמזרה על תכלית השלמות. וכל זה השלמות והדר'

(37) פרק ז.

(38) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"ב. תו"א תצוה פד, ב. לקו"ת שה"ש לח, ב.

בעבודת ה' הבאה מעבודה בכל שלשת הקוים של מחשבה, דבור ומעשה הוא נרמז באות ה' (שנעשה מר', שכפאשר מוסיפים לה קו שמאלי הד' נעשית ה' שיש לה לאות ד' יו"ד מאחוריה), שהרגל השמאלית דאות ה', שרומז על ענין המעשה, כמבאר לעיל, היא באותה שורה בגבה שוה כמו שני הקוין האחרים של האות ה', של מחשבה ודבור. מה-שאיין-בן באות ק', הנה בין שנעשית מר', קו לאות ר' שאין בה באות ק' יו"ד כלל אפילו מאחוריה, הינה, העדר האות יו"ד (המסמלת את ספירת החכמה, ספירת היסוד ונקדת היהדות) הוא סימן שהמחשבה והדבור (שני הקוין דאות ר') אינם בדרעי, אזי ההמשכה של מחשבה ודבור אלה, שאינם רצויים לענין המעשה היא בצורה של אות ק' (כמבאר ב'שער היחוד והאמונה'³⁹ שבספר התניא שכל אות מכ"ב אותיות התורה היא בתמונה צורה מיוחדת פרטית המורה על ציור ההמשכה הרוחנית הנמשכת על ידי אות מסימת זו כו'), שהרגל השמאלית של האות ק' אינה מסתיימת בגבה שוה לשאר הקוים של האות בדרך כלל האותיות, אלא הרגל השמאלית של האות ק' נמשכת למטה מן השורה, שמורה על ההמשכה דלעומת-זה, המשכה של הפך הקדשה למטה מהקדשה⁴⁰, וענינו של המשכה זו, אותה מסמלת הרגל השמאלית של האות ק' באדם הוא המעשה דלעומת-זה, הבא אחרי ובעקבות מחשבה ודבור לא רצויים, "המעשה אשר לא יעשה"⁴⁰.

ד) ועל-פי כל הנ"ל אודות המשכת המעשה הרצוי בצד הקדשה והמעשה הלא רצוי בצד של 'לעמת זה', הפך הקדשה, מובן גדל ענין המעשה, והחשיבות והיתרון של המעשה לגבי המחשבה והדבור ובלשון המשנה⁴¹ בפרקי אבות: המעשה ולא הי' מדרש' הוא העקר, שזוהי הנקדה שמבארת בארבה בסעיה זה, סעיף ח' של 'המשך' באתי לגני תשי', שלכן כל זמן

(39) פי"א. פי"ב בהגהה.

(40) ראה אה"ת תרומה ע' א' תקיד ואילך. סה"מ תרצ"א ע' קצ.

(41) אבות פ"א מ"ז.

שִׁישׁ רַק עֲנִין מַחְשְׁבָה וְהַדְּבֹר הֵלֵא רְצוּיִים (ר'), אֲכַל עֲדִין לֹא נַעֲשֶׂה
כְּהַמְשֵׁךְ לַמְחֻשְׁבָה וְהַדְּבֹר שֶׁל 'לְעַמַת זֶה' אוֹת ק', שְׂרָגֵל הַשְּׂמֵאלִית נִמְשָׁכֶת
לְמַטָּה כּו', כִּי מַחְשְׁבָה וְהַדְּבֹר לֹא יֵרְדוּ לְבוֹא לְיַדִּי בְטוּי בְּמַעֲשֵׂה הַנֶּה עֲדִין
הָאָדָם הַנִּמְצָא בְּמַצֵּב לֹא רְצוּי וְקָשׁוּר בְּאוֹתוֹת הַמְּסַמְּלוֹת אֶת הַפֶּךָ הַקְּדוּשָׁה
אֵינוֹ "יֵרֵד לְמַטָּה מִטָּה".

וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה כָּשֶׁם שֶׁבִירֵידָה וּבִשְׂיָכוֹת ל'לְעַמַת זֶה' עֵקֶר הִירֵידָה הִיא כְּאֲשֶׁר
יֵשׁ יֵרֵידָה גַם בְּנוֹגַע לְמַעֲשֵׂה, כֶּךָ גַם בְּקִרְשָׁה, שֶׁלֹּא מִסְפִּיק עֲנִין מַחְשְׁבָה
וְהַדְּבֹר בְּדַבְעֵי, שֶׁהוּא עֲנִין אוֹת ד', שִׁישׁ בָּהּ יו"ד מֵאַחֲרֶיהָ, וְכַמְבֹאֵר
לְעֵיל שְׁנֵי הַקּוּיִן שֶׁל הָאוֹת ד' הֵם כְּנֶגֶד מַחְשְׁבָה וְדְבֹר וְהִיו"ד מִסְמַלֶּת שְׂמֵדָבָר
בְּעֲנִינֵי קְדוּשָׁה, אֲלֵא תַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת הִיא לְעֲשׂוֹת מֵד' – ה' לְהַבִּיא אֶת
הַמְחֻשְׁבָה וְהַדְּבֹר לְיַדִּי בְטוּי בְּמַעֲשֵׂה בְּפֶעַל.

וְכַמְבֹאֵר בְּמֵאמָר "דְּאִיתָא הַמוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל⁴² דְּאוֹתוֹת 'צְדָקָה'
הוּא הָאוֹתוֹת הַמְרַכִּיבוֹת אֶת הַמְּלִים צְדָק ה', בְּשֵׁנוּי אֶחָד שְׂמֵאוֹת ד' נַעֲשֶׂה
אוֹת ה'", וְהִרֵי צְדָקָה הוּא עֲנִין שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּפֶעַל וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזֶה, שְׂכַתְּבַת
'צְדָקָה' – בֵּין הַד' וְהַה' יֵשׁ אוֹת ק' שְׂמַצֵּד עֲצָמָה הִיא אוֹת שֶׁל 'לְעַמַת זֶה',
כְּמַבֹּאֵר לְעֵיל, וְהִינוּ, שְׂחַד' וְהַה' מְקִיפוֹת אֶת הָאוֹת ק', וּפּוֹעֵלוֹת לְהִיוֹת
אוֹתֵהֶם חֲשׂוּבָא לְנִהוּרָא הַפִּיכַת חֲשֵׁךְ (אוֹת שֶׁהִיא אוֹת שֶׁל 'לְעַמַת זֶה')
לְאוֹר.

ה) וְזֶהוּ גַם מָה שֶׁנִּתְּבָאֵר בְּאַרְכָּה בְּתוֹרַת הַפֶּעַל-שֵׁם-טוֹב שֶׁהוּבָאָה ב'בְּתָר
שֵׁם טוֹב⁴³ עַל הַפְּסוּק⁴⁴ בְּתֵהִלִּים גְּבַרִי בַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ, פִּירוּשׁ: שְׂצָרִיף
הָאָדָם לְהִיוֹת בְּמִדְרָגָה זוֹ שֶׁהַדְּבֹר יִתֵּיחַ לוֹ עֲשִׂיָה, שֶׁהַדְּבֹר יָבוֹא לְיַדִּי בְטוּי
בְּמַעֲשֵׂה בְּפֶעַל, רוּצָה-לוֹמֵר: כִּשְׁהוּא בָּא אֶל הַדְּבֹר, כְּאֲשֶׁר אָדָם מְעֲנִין

42) טעמי מצות פ' ראה. שער המצות וס' הלכותים שם. ובכ"מ. וראה מאו"א מע' צדק.

43) סימן רלד.

44) תהלים קג, כ.

לדבר צריך לו עליו לילך ולעבר דרך שבע מדרגות, כי תחלה צריך להיות הענין שברצונו לדבר בבינה הספירה שהיא מקור המדות (ולכן נקראת 'אם הבנים') וכו' שהיא דרגה אחת (ומונה את כל פרטי המדות שהן שש - חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד) ואחר כך בא הענין שברצונו לדבר דרך הפה, והוא ספירת המלכות⁴⁵, כפי שנאמר בהקדמה לתקוני זהר ('פתח אליהו') 'מלכות פה' והוא מדרגה התחתונה דרגה שלמטה מהבינה וכל שאר המדות [ויכמו] למעלה באלקות, שפדי שתהיה מציאות הדבור העליון שעל ידו התהוו הנבראים, ככתוב בתהלים בדרך הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם⁴⁶, שפזה בדברי הכתוב שהשמים וצבאם נבראו על ידי הדבור נכלל כל סדר השתלשלות של האור האלקי היורד מדרגה לדרגה (באפו שכל דרגה קשורה בחברתה כמו חליות של שרשרת האחזות זו בזו) שכל 'סדר השתלשלות' נברא על ידי הדבור, וכדי שתהיה מציאות של דבור למעלה צריכה להיות ההמשכה וההתגלות של האור האלקי מכל הספירות, ספירת הבינה ושש הספירות שלאחרי-זה בדומה לאמור לעיל מתורת הבעל שם טוב לגבי נפש האדם שלפני גלוי הדבור במעשה צריכה להיות 'הליכה' בשבע דרגות], וצריך אדם להיות במדרגה זו שיהיה דבור נחשב לו למעשה כי בדבור בלבד לא די וצריך שעניני עבודת ה' יבואו לידי בטוי במעשה, כמוכא לעיל.

ועל-דרך-זה ובתוספת באור מספר אודות חשיבות המעשה בפעל (המרמז בהפיכת האות ד' לאות ה', כמבאר לעיל) ב'אור תורה' להרב המגיד⁴⁷ ממעזריטש על הפסוק⁴⁸ (בפרשת אחרי) ושמרתם את חקותי גו' אשר יעשה אתם האדם וחי בהם, "כי הכלל הוא בכל המצות מעשיות, דרך-משל ציצית, בנשהם חומין, לפני שקימו בהם את מצות ציצית בפעל,

(45) ראה תקו"ז בהקדמה (ז, א).

(46) תהלים לג, ו.

(47) פרשת אחרי. וראה אוה"ת אחרי ע' ק.

(48) אחרי יח, ה.

אין בהם חיות, רוצה-לומר הקדשה העליונה, עדין אינה שורה בהם, רק ענין המצוה, שבשהוא עושה את המצוה בפעל, הוא מקשר כל המדרגות העליונות שקודמות לדרגת העשיה שהיא דרגה תחתונה וקשורה לפוחות החיצוניים של האדם עד העשיה בפעל, דהינו המחשבה והדבור והעוברא המעשה מתקשרים ומתחברים זה עם זה כו', וזהו "אשר יעשה אותם (בעשיה, אזי) וחי בהם", רוצה-לומר (המשבת) החיות העליונות בהם" כלומר, דוקא המעשה בפעל (ולא המחשבה והכונה) הם אלו שממשיכים ומחדירים קדשה אלקית בחפץ שבו מתקיימת המצוה. והינו, שיש מציאות החפץ שבו נעשית המצוה (ועל-אחת-במה-ובמה מציאות העולם שלא כל הנבראים שבעולם הם חפצים של מצוה), כמו חומי הציצית, כפי שהם מצד עצמם קדם שנעשתה בהם מצוה, ויש גם ענין הרצון (הנקרא בלשון הזהר רעוהא) ומחשבת האדם, שהוא ענין בונת המצוה, וכן ענין הדבור, ברבת המצוה, שכל זה עדין לא ממשיך קדשה עליונה בחפץ של המצוה, אבל כפי שיהיה ענין החיות של הקדשה האלקית בתוך המצוה, שכן יש לפרש בפנימיות הענינים את לשון הפסוק "וחי בהם", כלומר שהחיות האלקית תמשך ותחדר במצוות שהוא ענין ההמשכה מ'זעיר-אנפין למלכות'⁴⁹, מהמדות העליונות הנקראות 'פנים זעירות' (כי האור המאיר במדות הוא קטן ומועט לגבי האור המאיר במוחיו), והיא תוספת האור האלקי שנמשכת על-ידי קיום המצוות, הרי זה דוקא על-ידי עשית האדם ("אשר יעשה אתם האדם"), שאז פאשר האדם מקים את מצוות ציצית בפעל נעשים חומי הציצית בשלמותם, ומקימים וממלאים את תפקידם, ואז גם המחשבה והכונה דמצוות ציצית וברבת מצוות ציצית שלפני קיום המצוה במעשה לא היה בכוחם לפעל את המשכת הקדשה והחיות בתוך החפץ של המצוה הם בשלמות וההשפעה שלהם היא השפעה שלמה ומלאה.

49) ראה אה"ת שם.

וזהו גם מה שמכאן ארמו"ר תוקן בארפה בתניא⁵⁰ אודות פסק ההלכה הערוכה בתלמוד ופוסקים דהרהור לאו בדבור דמי⁵¹, הרהור אינו דומה (אינו נחשב) כדבור ולכן במצוות שבדבור, אין יוצאים ידי חובה במחשבה והרהור של המלים אלא חובה לבטא את המלים בדבור ואם קרא קריאת-שמע שהיא מצוה שבדבור במחשבתו ובלבו לבד ולא בטא את המלים בדבור, אפלו אם הרהר בכל כח בונתו, לא יצא ידי חובתו בו, וכן במצוות מעשיות כאשר נדרש מעשה בפעל, לא יוצאים ידי חובה בדבור בלבד או בהרהור בלבד בו. והיגו, שגם אם בון את כל הבונות שבעולם השיכות למצוה זו, לא נעשה עדין קיום המצוה ואין האדם יוצא ידי חובתו, כי-אם אלא יוצאים ידי חובת המצוה אף ורק על-ידי עשיית המצוה בפעל, כל מצוה בענינה, בעשייה שלה בהתאם לכללים ולהלכות של קיום מצוה זו בפרט, במצוות מעשיות כמו ציצית ותפלין וכדומה הרי זה על-ידי העשייה בפשוטה, ובמצוות שבדבור כמו קריאת שמע על-ידי הדבור, ובמצוות שבמחשבה וכונת הלב כמו אהבת הו' ויראת הו', קיום המצוות הללו הוא על-ידי האהבה והיראה בפעל, לאחר ההתבוננות בגדלת ה' ובדברים המעוררים את אהבת ה' ויראת ה' שהיא ההתבוננות רק הקדמה והכנה לעשיית המצוה דאהבת ה' ויראת ה' ובמצוות אלו העשייה היא על ידי רגש הלב [כמו שכתוב בתחלת ספר משנה תורה של הרמב"ם⁵², לענין ההתבוננות שהיא הכנה והקדמה למצוות אהבת ה' ויראת ה' האל-הנכבד והנורא הזה שעל מציאותו וגדלתו מדבר הרמב"ם שם בהלכות הקדמות, מצוה לאהבו וליראה אותו בו, והיאך היא תדרד לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו של הקדוש-ברוך-הוא ויכיר

(50) פל"ח.

(51) ברכות כ, ב. שבת קנ, א. וראה טור או"ח סס"ב.
(52) הל' יסוה"ת פ"ב ה"א"ב.

מהם את גדלתו וכו', כפי שמבאר הרמב"ם לאחרי-זה בארבה], בְּדַגְמָת
הַהֶכְנָה על ידי התבוננות וכונת הלב לקיום מצוות ציציית הבאה בהקדמה
והכנה לקיום מצוות ציציית במעשה בפעל.

ולאידך גיסא, מצד שני, אם היתה עשית המצוה במעשה בפעל, הנה גם
אם (מאיוו סבה שתהיה) היה חסר אצלו אצל האדם שקיים את המצוה
בפעל בכונת המצוה, ועשאה כמצוות אנשים מלמדה⁵³, מתוך הרגל,
ללא כונה ראויה יצא ידי חובת קיום המצוה. ומכל זה רואים גדל ענין
המעשה והחשיבות של הפיכת הד' (שיש בה רק שני קוין – דבור ומחשבה)
לה' (שיש בה שלוש קוין, גם עניו המעשה), כמבאר לעיל.

ו) ויובן גדל עניו המעשה המבאר לעיל על-פי באור אדמו"ר האמצעי
ב'שערי אורה'⁵⁴ בענין "כל הגבוה יותר, נופל ונמשך למטה מטה יותר",
שמביא על זה שלשה משלים, ומוכן שכל משל מוסר באור בענין זה⁵⁵
ביחס לשני המשלים האחרים, כפי שממשיך ומפרט.

משל אחד הוא מאבוקה של אש, שפדי שתאיר במקום רחוק ביותר,
צריכה להיות במקומה במקום שבו האבוקה בוערת אבוקה גדולה ביותר.
ואף-על-פי שבמקום רחוק ואפל ביותר, רחוק בכמות מבחינת המרחק
בין מקום האבוקה לאותו מקום ורחוק באיכות מבחינת העבדה שהמקום
אפל וחסוך, מגיע רק אור קטן וחלוש מהאבוקה (ורק קרוב לאבוקה יש
אור גדול וחזק), מכל-מקום הא גופא זה עצמו, עצם העבדה, שהאור מגיע
במקום רחוק כזה, רחוק בכמות ורחוק באיכות, מוכיח שנמשך ממקום
גבוה ביותר, מאבוקה גדולה ביותר ואלו אור האבוקה היה יותר קטן ויותר

53) ע"פ ישעיהו כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג, ב). ובכ"מ.

54) נח, א ואילך. סה, א ואילך.

55) ראה ד"ה באתי לגני תשי"ט ס"ד (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"א ע' שטו ואילך).

חָלָשׁ, הוּא לֹא הִיָּה מְגִיעַ לְמָקוֹם כָּל-כֶּךָ רְחוֹק. וְהָרִי זֶה מְשַׁל לְכָף שְׁכַל הַגְּבוּהַ
בְּיוֹתֵר, יוֹרֵד לְמִטָּה בְּיוֹתֵר.

וּמְשַׁל שְׁנֵי לַעֲנִין כָּל הַגְּבוּהַ בְּיוֹתֵר, יוֹרֵד לְמִטָּה יוֹתֵר מִבְּאֵר אֲדָמוֹר הָאֲמָצְעִי
בְּסִפְרוֹ 'שְׁעָרֵי אוֹרָה', מִחֻבֵּית מַיִם, שְׂפָאֲשֵׁר הַחֻבֵּית מְלֵאָה בְּמַיִם לְגַמְרֵי,
יוֹתֵר מִמָּה שְׁיִכּוּלָה חֻבֵּית זוֹ לְהַכִּיל, אֲזִי עוֹלָיִם הַמַּיִם עַל גְּדוּתֶיהָ שֶׁל
הַחֻבֵּית וְנִשְׁפָּכִים לַחֲוִיץ, הִנֵּה אֶף-עַל-פִּי שְׂמָה שְׁנִשְׁפָּךְ לַחֲוִיץ הוּא רַק
טַפִּין טַפִּין, וְעַקֵּר וְרַב הַמַּיִם נִשְׁאָרִים בְּתוֹךְ הַחֻבֵּית, מִכָּל-מָקוֹם הָאֵל גּוֹפָא
זֶה עֲצָמוֹ, עֲצָם הַעֲבָדָה שְׂמַיִם נִשְׁפָּכִים הַחוּצָה, אֶפְלוֹ שֶׁמְדַבֵּר בְּמַעַט מַיִם,
מוֹרָה שְׂמַלּוֹי הַחֻבֵּית הוּא בְּשִׁלְמוֹת כְּדָבָעִי, שְׁלֵמוֹת גְּדוּלָה וְהַסְבָּה שְׂמַעַט
טַפּוֹת מַיִם נִשְׁפָּכִים הַחוּצָה ('יוֹרֵד לְמִטָּה בְּיוֹתֵר') הֵיא מִשׁוּם שֶׁהַחֻבֵּית מְלֵאָה
לְגַמְרֵי ('הַגְּבוּהַ בְּיוֹתֵר').

וּמְשַׁל שְׁלִישֵׁי לְאוֹתוֹ עֲנִין מִבְּאֵר אֲדָמוֹר הָאֲמָצְעִי, מִעֲנִין הַהוֹלְדָה, שְׂשׂוּדָ
יִתְכוּ רַק בְּשִׁנְעֵשָׁה הָאָדָם גְּדוּל (שְׁתָּרִי קָמֵן אֵינּוּ מוֹלִיד⁵⁶, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת
עַל-כָּל-פָּנִים לְכָל הַפְּחוֹת בֵּין תִּשְׁעֵי שָׁנִים⁵⁷, שְׁזוּהִי תַגְדְּלוֹת בְּעֲנִין זֶה), הִנֵּה
אֶף שְׂעֵנִין הַהוֹלְדָה הוּא מִטָּפָה גְּשְׂמִית, שְׂבָאָה מִפְּנִימִיּוֹת הָאָדָם אֲבָל
יוֹרֵד לְמִטָּה בְּיוֹתֵר, לְהִיּוֹת מְצִיאוֹת גְּשְׂמִית, מִכָּל-מָקוֹם הָאֵל גּוֹפָא זֶה עֲצָמוֹ,
עֲצָם הַעֲבָדָה שְׂאָדָם זֶה מְסַגֵּל לְהוֹלִיד, מוֹכִיחַ שְׂהַמוּחִין שְׁלוֹ שְׂמִשְׁם נוֹבַעַת
הַטָּפָה הַגְּשְׂמִית הֵם בְּשִׁלְמוֹת ('גְּבוּהַ בְּיוֹתֵר'), הַחֵל מְשִׁלְמוֹת הַמוּחִין כְּפִי
שְׂהִיא אֲצֵל בֵּין תִּשְׁעֵי שָׁנִים, וְיִתְרָה מְזָה, בְּשִׁנְעֵשָׁה גְּדוּל שְׂאֲזֵ יֵשׁ לְאָדָם
תּוֹסַפֵּת שְׁלֵמוֹת שְׁלֵא הִיָּתָה לוֹ כְּשֶׁהִיָּה בְּגִיל תִּשְׁעֵי (וְנִעֲשֶׂה עוֹד יוֹתֵר 'גְּבוּהַ'),
וְעַד לְבֵן שְׂמוֹנָה-עֶשְׂרֵה לְחַפָּה⁵⁸ שֶׁהוּא עַקֵּר הַגִּיל שְׂמִכָּאן וְאֵילָךְ יִשְׁנוּ עֲנִין
הַהוֹלְדָה.

56 ראה סנהדרין סח, ב ואילך.

57 ראה נדה לב, ב. רמב"ם הל' אישות פ"א ה"ג. תו"א מקץ מג, א. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פל"ד (קלג, א).

58 אבות פ"ה מכ"ב.

וְכֹה יוֹכֵן גַּם מִה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְ"ל בְּגִמְרָא (בְּסוֹף מַסְכֵּת נְזִיר) גְּדוּל
 הָעוֹנָה אֲמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ אֶת הַבְּרָכָה שֶׁעָלֶיהָ עוֹנִים 'אָמוּ, וְכִפִּי שֶׁמְבָאֵר
 ה'צִמְחָ צֶדֶק' ב'אֹר הַתּוֹרָה⁵⁹ עַל-פִּי מִה שֶׁכָּתוּב בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל⁶⁰
 שִׁ"אֲמֵן" בְּגִמְטְרִיא תְשׁעִים וְאַחַד כְּמוֹ הַגִּימְטְרִיא שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים
 הַיְ"וּ אֲדֶנֶּי-⁶¹, דְּהִנֵּה, כְּלָלוֹת הַחֲלוּקִים הַהִבְדֵּל בֵּין שֵׁם הַיְ"וּ לְשֵׁם אֲדֶנֶּי הוּא,
 שֶׁהַיְ"וּ שֶׁתִּכְנֶנּוּ הוּא ה'הֵה, הוּה וְיִהִי' כְּאַחַד, הֵינּוּ לְמַעַלָּה מִגְּדְרֵי הַזָּמוּ, הוּא
 לְמַעַלָּה מִהָעוֹלָם שֶׁמְגַבֵּל וּמְגַדֵּר בְּגִדְרֵי הַזָּמוּ, שֶׁלְכֵן מֵאַחַר שֵׁם הַיְ"וּ הוּא
 לְמַעַלָּה מִהָעוֹלָם, יְכוּל לְהִיּוֹת הֵיחָ הוּה וְיִהִי כְּאַחַד⁶², אֶה-עַל-פִּי שֶׁהוּ
 הַפֶּד גְּדֵר הַזָּמוּ (וּמֵה שֶׁהַיְ"וּ הוּא לְשׁוֹן מֵהוּה⁶³, וְאִם כֵּן הֵרִי הוּא הַשֵּׁם
 שֶׁנִּחְשָׁב מְקוֹר לְהַתְּהוּוֹת עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים מְגַדְרִים וּמְגַבְלִים וְאִךְ אֶפְשָׁר
 לוֹמַר שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁלְמַעַלָּה מִהָעוֹלָם. עַל כֵּן בָּא הַמַּעֲנֵה שָׂאִין זֹ קְשִׁיא, כִּי
 הֵרִי זֶה שֶׁהַיְ"וּ הוּא מְלִשׁוֹן מֵהוּה רַק שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשַׁכֵּת הַתְּהוּוֹת הָעוֹלָם, וְזֶה
 גּוֹפֵא עֲצוּמוֹ, הַהַתְּהוּוֹת הַנִּמְשַׁכֵּת וְנוֹבַעֵת מִשֵּׁם הַיְ"וּ רַק עַל-יְדֵי הַתְּלַבְּשׁוֹתָו
 שֶׁל שֵׁם הַיְ"וּ בְּשֵׁם אֱלֹקִים הַמּוֹרָה עַל צִמְצוּם וְהַגְּבֻלַת הָאֹר הָאֱלֹקִי לְבְרָא
 נִבְרָאִים מְגַבְלִים וּמְגַדְרִים, אֲבָל שֵׁם הַיְ"וּ עֲצוּמוֹ נִשְׂאָר לְמַעַלָּה מִהָעוֹלָם וְאִינוּ
 מְגַדֵּר בְּגִדְרֵי הַזָּמוּ וְנִשְׂאָר הַגְּדְרִים וְהַהִבְבְּלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם), מֵה-שָׂאִין-כֵּן שֵׁם
 אֲדֶנֶּי-⁶⁴, שֶׁמּוֹרָה שֶׁהוּא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲדוֹן כָּל הָאֲרִיז"ל⁶⁴, שִׁיךְ לְעוֹלָמוֹת
 הַתְּחַתּוֹנִים, בָּהֶם יֵשׁ נִבְרָאִים מְגַבְלִים וּמְגַדְרִים, שֶׁדוֹקָא שֵׁם בְּעוֹלָמוֹת
 הַתְּחַתּוֹנִים שִׁיךְ עֲנֵין הָאֲדֶנֶּי, כִּי "אִין מְלִךְ בְּלֵא עִם"⁶⁵ עֲנֵין הַמְּלָכוֹת יִתְכֹן
 רַק כְּאֲשֶׁר הָעַם נָתַן לְמָרוֹתָו שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

וְלִכֵּן הִנֵּה מִבֵּין כָּל הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא בָּהֶם,

59 ראה אה"ת בראשית כרך ג תקנב, א. תקסו, א. עקב ע' תקיח ואילך. המשך חייב אדם לברך פ"ה. פל"ד (סה"מ תרל"ח ע' צח. ע' קפד).
 60 'פרי עץ חיים' שער כוונת אמן פ"א ד. מאו"א א, צד.
 61 ראה זח"ב קעח, א. תקו"ז תי"ט (מ, א). תכ"ו (עא, ב).
 62 זח"ג רנ, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיוה"א פ"א (פב, א).
 63 זחר ופרדס שם. תניא שעהיוה"א רפ"ד.
 64 ראה ב"ר פי"ז, ד. תניא שעהיוה"א רפ"ז.
 65 בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל - ע' שעט). תניא שעהיוה"א שם.

רק שם הווי' נקרא שם העצם⁶⁶ השם שמתיחס לעצמיות האלקות ושם המיוחד⁶⁷ השם שמיחד לעצמיות האלקות, כדברי הגמרא על אפן אמירת ברכת כהנים בבית המקדש: 'כה תברכו את בני ישראל בשם המפורש, אתה אומר בשם המפורש או אינו אלא בכנוי. תלמוד לומר ושמו את שמי - שמי המיוחד לי' (ופרש רש"י ש'המיוחד' הינו ככתבו, כלומר שבדרך כלל כתוב הווי' וקוראים אדני, אבל בברכת כהנים בבית המקדש בטאו את שם הווי', השם המיוחד, ככתבו) מה-שאיין-בן שאר השמות, ועל-אחת-במה-וכמה שם אדני- שהם שמות שהקדוש-ברוך-הוא נקרא בהם על שם היחס שלו לנבראים, ובפרט שם אדני- שהוא שם שקשור ליחס של הקדוש-ברוך-הוא לנבראים התחתונים.

אמנם, חבור שלוב שם הווי' ושם אדני- ביחד, חבור של אור אלקי שלמעלה מגדרי העולם עם גדרי העולם, כן שבועלם עצמו תהיה הארה והתגלות שמעל לעולם, נעשה על-ידי אמירת "אמן" לאחר אמירת ברכה, וחינו, שבאמירת הברכה עצמה ישנו שם הווי' (שתרי הברכה היא בשם ומלכות ותחלה היא ב'ברוך אתה הווי' - שם, מלך העולם - מלכות), אבל באמירת הברכה בלבד, עדין אין זה בודאות שענין "מלך העולם" שנאמר בברכה ותכנו הוא שמלכות ה' תאיר ותתגלה בעולם, עדין אין זה ודאי כי הוא באפן שהברכה וההשפעה אכן תמשך ותאיר ותתגלה גם בעולם, מלשון העולם והסתרה⁶⁸ על האלקות, ובפרט בעולם שיש בו מקטרגים על שם הווי' (גלוי אלקות), פראיתא ב'חדושי אנדות' פרוש על אגדות התלמוד שכתב מהרש"א⁶⁹ מורנו הרב שמואל אידלס. אף על-ידי אמירת "אמן" על שמיעת הברכה, ואמו' הוא, כאמור, שלוב של הווי' ואדני- ביחד, שלוב של אור אלקי שלמעלה מגדרי העולם עם גדרי העולם נמשכת השפעת

66 כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שערי יט (שער שם בן ד'). מו"נ ח"א פס"א ואלך. עיקרים מאמר ב' פכ"ח.

67 סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. וראה פרדס שם.

68 ראה לקו"ת שלח לז, ד. חוקת סה, א. שם, ד. ביאור"ז להצ"צ ח"א ע' שנה. ועוד.

69 נזיר שם.

הַבְּרָכָה וַיֵּשׁ הָאָרֶז וְהַתְּגִלּוֹת שֶׁל אֹרֶז אֱלֹקֵי גַם בְּעוֹלָם, שֶׁמִּצַּד עֲצָמוֹ הוּא אֵינּוּ הָעֵלֶם וְהַסֵּתֵר עַל אֱלֹקוֹת, וְעַד לְאַפְּן ד' "מְרִבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם" הֵינּוּ שֶׁהָאֶרֶץ הָאֹרֶז הָאֱלֹקֵי בְּעוֹלָם בָּאָה לְיַדֵּי בְטוּי בְּפֶעַל וְגוֹרְמַת לְרַבּוּי שְׁלוֹם בְּעוֹלָם (בְּהַמְשָׁךְ דְּבִרְיֵי הַגְּמָרָא בְּסִיּוּם מְסַכְתַּת נְזִיר שֶׁם לְאַחֲרֵי-זֶה מִיֵּד לְאַחַר הַמְּאָמֵר 'גְּדוּל הָעוֹנָה אִמּוֹן יוֹתֵר מִהַמְּבֹרָךְ').

וְזוֹהוּ גַם מִה שֶׁמְּבָאֵר אֲדַמּוּ"ר מֵהַר"ש בְּאַרְכָּה ב' הַמְשָׁךְ קְבוּצַת מְאָמְרִים שֶׁהָרֵאשׁוֹן שֶׁבָּהּ פּוֹתַח בְּמְאָמֵר חֲכָמִינוּ ז"ל חֵיב אָדָם לְבָרֵךְ מֵאַה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם⁷⁰, 'שְׁעִנִּין "הָעוֹנָה אִמּוֹן" שֶׁעֲלִיו נֶאֱמַר בְּגְמָרָא 'גְּדוּל הָעוֹנָה אִמּוֹן יוֹתֵר מִן הַמְּבֹרָךְ, כְּמוֹבָא לְעִיל, הוּא כְּמוֹ עֲנִין "מִמְבַּע נִסַּח בְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ וְטֻבְעוּ חֲכָמִים שֶׁהוּא אֲרוּךְ" (בְּרָכָה אֲרַכָּה), וּבְרָכָה 'אַרְכָּה' הִיא בְּרָכָה שֶׁבָּהּ הַמְּבֹרָךְ פּוֹתַח אֶת הַבְּרָכָה בְּבִרְוֹךְ אֶתְהָ ה' וְכוּ' וְחִוֵּתָם וְגַם מְסִים אֶת הַבְּרָכָה בְּבִרְוֹךְ⁷¹, 'שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עַל-יְדֵי בְּרָכָה 'אַרְכָּה' שֶׁיֵּשׁ לָהּ יִתְרוֹן עַל 'בְּרָכָה קֶצֶרָה' שֶׁרַק פּוֹתַח ב' בְּרֹךְ' נַעֲשֶׂה גַם הַבְּרֹךְ הַפְּרִדַּת הַטּוֹב מֵהַרַע וְהַעֲלָאתוֹ לְקֶדְשָׁהּ בְּקֶלְפֵת נְגַה כו', כְּמִבְּאֵר בְּקֶבֶלָה וְחִסִּידוֹת שֶׁיֵּשׁ 'קֶלְפוֹת' (כּוֹחוֹת שֶׁל הַפֶּךָ הַקֶּדְשָׁה הַמְּעֲלִימִים וּמְכַסִּים עַל אֹרֶז הַקֶּדְשָׁה כְּמוֹ קֶלְפָה הַמְּכַסֶּה עַל הַפְּרִי) שֶׁהוּא 'טְמוֹאוֹת לְגַמְרֵי' כִּי אֵין בָּהֶם טוֹב כָּלָל וְאֵלּוּ בְּקֶלְפֵת 'נְגַה' (לְשׁוֹן אֹרֶז), יֵשׁ עֲרוֹב שֶׁל טוֹב וְרַע, וְהֵינּוּ, שֶׁנּוֹסֶף עַל הַהֲתַבְּלָלוֹת הַשְּׁלוֹב וְהַחֲבוּר דְּהוּי' וְאֲדַנִּי, הַמְּבָאֵר לְעִיל שֶׁהֵם שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים, מְדַגְּשֵׁת גַם הַפְּעוּלָה שֶׁל הַבְּרֹךְ וְהַעֲלָאתָ הַקֶּדְשָׁה לְמִקּוּרָה בְּקֶלְפֵת נְגַה שֶׁבְּעוֹלָם הוּא הַתְּחִתּוֹן שֶׁאֵין הַתְּחִתּוֹן לְמַטָּה הֵימָנוּ כְּמִבְּאֵר בְּסִפּוֹר הַתְּנַיָּא שֶׁהַדְּבָרִים הַמְּתָרִים בְּאַכִּילָה מְקַבְּלִים אֶת הַחַיּוֹת וְהַקִּיּוּם שֶׁלָּהֶם עַל-יְדֵי קֶלְפֵת נְגַה וְעִבּוּדַת הָאָדָם הִיא לְבָרֵךְ אוֹתָם וְלַהֲעֲלוֹת אוֹתָם לְקֶדְשָׁה.

וּבְכָלֵלוֹת הָעֲנִין בְּזֶה הָאֶרֶץ שֶׁם הוּי' בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתְּחִתּוֹן הַנִּפְעֵלַת עַל יְדֵי

70 פ"ח. פ"ב. פ"ד (סה"מ תרל"ח ע' קל ואילך. ע' קעד ואילך. ע' קפא ואילך).
71 ראה ברכות מו, א.

אמירת 'אמן' (וברור קלפת נגה) הוא בדוגמת מה שנתפאר לעיל בשם אדמו"ר האמצעי כמשל לענווה 'כל הגבוה ביותר' יורד למטה יותר, בנוגע לאבוקה גדולה (ועל-דרך-זה בנוגע לחבית מלאה מים, ובנוגע לגדלות המוחין כמבאר לעיל), שהעלוי שבה באבוקת האש הגדולה נכר דוקא באשר האור מגיע למקום רחוק ושפל, שמצד עצמו הוא מקום חשוף בכמות ובאיכות, שזהו העולם הזה התחתון במדרגה ביחס לכל שאר העולמות, שאין תחתון למטה ממנו (בלשון אדמו"ר הזקן בספר התניא), ואף-על-פי-כן למרות היותו נמוך ונחות מאוד מאיר בו בעולם הזה התחתון האור, על-כל-פנים כפי שמלבש בגשמיות בו' לפחות עד כמה שאפשר שאור אלקי יאיר בגלוי כשהוא מלבש בגשמיות.

ז) ועוד זאת ענינו נוסף בנוגע למעלת ענין העשייה לגבי ענינו המחשבה והדבור (עשייה גשמית וגם חמרית הינו עוד יותר מגשמת מעשייה גשמית, בעולם העשייה, עולם הזה הנשמי והחמרי), שעל-דרי-זה דוקא על ידי מעשה המצוות בפעל נעשה "וחי בהם" מחזירים חיות בחפץ שבו נעשית המצוה (כנ"ל סעיף ה), הינו, שנעשה על-ידי מעשה המצוות בפעל, נפעל עליו ויתרון בכל העולמות כלם ובכל סדר ההשתלשלות של האור האלקי היורד ונמשך לעולמות, מתחלת המדרגות עד סוף המדרגות, בידוע המשל⁷² המובא בתורת החסידות מהגבהת כתלי בית, שצריכים להתחיל להגביה את הקורה התחתונה דוקא, ואז ממילא יגבהו גם העליונות הימנה, מה-שאיין-בן אם היה מתחיל להגביה את קירות הבית מאמצע הכתל, לא היה מגביה את הקורות התחתונות והו היו נשארות למטה ולא מתרוממות, וכך גם בנמשל, מעשה המצוות הנותן חיות אלקית בעניני העולם הזה, העולם התחתון שאין תחתון למטה הימנו, גורם עליו ויתרון גם בדרגות הכי עליונות של 'סדר השתלשלות'.

72 תו"א בראשית ד, א. וראה גם לקו"ת נצבים מה, א. תו"מ סה"מ כסלו ע' קצדה והערה 19.

וְזֶה גַם מֵה שְׁמַצִּינּוּ בְנוּנָע לְכַלְלוֹת סֵדֶר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁקִּבַּע הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא שָׁבוּ וְעַל-יְדוּ יֵרֵד וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר הָאֱלֹקִי מִלְמַעְלָה לְמִטָּה, שְׁיִשׁ כַּמָּה טַעְמִים בְּזֶה, בְּרֵאִיתָא כְּמוּבָא בְ'עֵץ חַיִּים'⁷³ מִכְתָּבֵי הָאֲרִיז"ל שֶׁזֶהוּ בְּכַדֵּי לְגַלוֹת לְהֵבִיא לְיַדֵּי גְלוּי וּבִטּוּי בְּפִעַל אֶת שְׁלֵמוֹת בְּחֻזְתּוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא (שְׁעַל-יְדֵי הִרְיָדָה מִדְרָגָה לְדְרָגָה בִּסְדֵר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת' הַכּוּחוֹת הָאֱלֹקִיִּים יוֹצֵאִים מִן הַכַּח אֶל הַפִּעַל), וּבְזֶהר'⁷⁴ אִיתָא מוּבָא טַעַם אַחֵר לִירִידַת הָאוֹר מִלְמַעְלָה לְמִטָּה עַד לְבְרִיאַת עוֹלָם גְּשָׁמֵי שְׁזָהוּ "בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה" כְּדֵי שְׁיִהְיוּ נִבְרָאִים שְׂיִדְעוּ וּיְכִירוּ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא. אֲמַנְבּ, מְבֹאֵר בְּאַרְכָּה בְ'הַמְשָׁךְ תַּרְס"ו'⁷⁵ קְבוּצַת מְאֲמְרֵי חֲסִידוֹת שֶׁל הַרְבֵּי הַרְש"ב שֶׁתַּחֲלָתוּ בְּמֵאֲמַר דְּבוּר הַמַּתְחִיל 'יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה' מִשְׁנַת תַּרְס"ו שְׁטַעְמִים אֵלּוּ לְבְרִיאַת הָעוֹלָמוֹת עַל-יְדֵי 'סֵדֶר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת' ('כְּדֵי לְגַלוֹת שְׁלֵמוֹת כּוּחוֹתֵינוּ' וּבְגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן בֵּיה') מִסְפִּיקִים רַק בְּנוּנָע לְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן בְּיוֹתֵר מִבֵּין אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת הָרוּחָנִיִּים הַכְּלָלִיִּים אֲצִילוֹת-בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה שָׁבוּ הָאֱלֹקוֹת מְאִירָה בְּגְלוּי, וּבֵן בְּנוּנָע לְנִשְׁמוֹת שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל כְּפִי שְׁחַם בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת כּו' וּמִסְגֻלוֹת לְהַשִּׁיג אֱלֹקוֹת, אָבֵל אֵין אֵלּוּ טַעְמִים מִסְפִּיקִים לְבְרִיאַת עוֹלָם גְּשָׁמֵי וְלִבְּן לֹא דֵי בְשְׁלֵמוֹת זֶה, שְׁיִכּוֹלָה לְהִיּוֹת רַק בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת שְׁחַרֵּי תַכְלִית הַכּוּנָה וְהַמְטָרָה הַסּוֹפִית שֶׁל הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת מִדְרָגָה לְדְרָגָה אֵינָה בְּשִׁבִּיל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים (כְּמוֹ עוֹלָם הָאֲצִילוֹת שֶׁהוּא עוֹלָם עֲלִיוֹן) הוּאֵל וְלָהֶם לְגַבֵּיהֶם, הֵינּוּ לְגַבֵּי הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, כָּל הַתְּהוּוֹתָם הִיא יְרִידָה מְאוּר פְּנֵי וְיִתְבָּרֵךְ שְׁחַרֵּי בְּדְרָגוֹת שְׁלֵמַעְלָה מְאֲצִילוֹת יֵשׁ אֹר אֱלֹקִי נִעְלָה עוֹד יוֹתֵר מְאֻשֶׁר בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת (כְּמְבֹאֵר בְּתַנְיָא'⁷⁶) וְלֹא יִתְכּוּ שְׁכָל 'סֵדֶר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת' וְכָל הַבְּרִיאָה נוֹעֵדוּ לְגֵרַם יְרִידָה וּבְדוּאֵי הַכּוּנָה וְהַתְּכִלִּית

73) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א.

74) ח"ב מב, ב.

75) ע' תמו. וראה שם ע' ז.

76) פל"ו. וראה סה"מ תרנ"ח ע' ל ואילך. תרע"ח ע' קיב ואילך.

של הבריאה היא שבסופו של דבר הירידה תביא לידי עליה, ולכן, כמבאר בתניא, בודאי התכלית היא דוקא בכך שהעולם הזה התחתון ביותר יתברך ויתעלה, ולכן צריכים להגביה את כל סדר ההשתלשלות, מתחתיתו דוקא, מעולם הזה התחתון שהוא העולם הנחות ביותר, שזוהי ההגבהה וההרמה של העולם התחתון תכלית פונת הבריאה, לפי שנתאווה הקדוש-ברוך-הוא להיות לו דירה בתחתונים⁷⁷, כדברי המדרש, הקדוש-ברוך-הוא רוצה (ברצונו שלמעלה מהבנתנו והשגתנו ולכן הוא נקרא 'תאוה') שדוקא העולם הזה התחתון ביותר יהיה מקום ראוי ל'דירה' לו, שבו תהיה השראת השכינה וגלוי אלקות.

וענין זה של הפיכת העולם ל'דירה' לאלקות בעולמות התחתונים, פועל איש ישראל כל יהודי על-ידי עבודתו לקונו בעולם העשייה במעשה בפעל, ובאפן של 'עשייה' מלשון כפיה⁷⁸, מעשה המצוות הפועל את השלמת פונת הבריאה שהעולם יהיה 'דירה בתחתונים' הוא 'מעשה' גם מלשון כפיה והכרח כמו מעשין כופיו על הצדקה⁷⁹, והינו, בנוגע לקיום המצוות הכונה היא שאינו עושה זאת את מעשה המצוות מצד מבוע ורגילותו ומשום שהוא עצמו נוטה לזה, אלא מתוך בטול והכנעה של הרצונות האישיים והעשייה היא מפני שזהו רצון הבורא [כפי שמצינו באברהם אבינו, שענינו מדת החסד, שלבן התעסק בהכנסת אורחים, שלאחר שאכלו ושתו האורחים, אמר להם: ברכו למי שאכלתם משלו, תברכו את ה' שהאכל שאכלתם היה משלו, ואם לא רצו האורחים לברך, היה מצער אותם (בראיתא כמובא במדרש⁸⁰ שאם האורחים היו מסרבים לברך את ה', היה אברהם אומר להם לשלם על מה שאכלו ושתו

77 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא שם.
78 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשסא ואילך. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רפט. תרל"ח ע' רנה. תרע"ח ע' קכא. ע' קכד ואילך. ע' קצב. תרצ"ט ע' 191.
79 מרדכי בבא-בתרא ח, ב. בית-יוסף לטור יו"ד סרמ"ח (ד"ה כל אדם).
80 ב"ר פמ"ט, ד.

תשלום גבוה במיוחד בנמוק שמחיר המזון במדבר יקר מאוד), שבוה נראה שהתעסקותו בהכנסת אורחים אינה מצד טבעו ורגילותו, אלא מפני שזהו רצון הבורא⁸¹ כי אם היה עוסק בהכנסת אורחים רק מפני שזהו טבעו, לא היה אברהם מסגל לגרם צער לאותם אורחים שלא רצו לברך את ה', שאז כאשר קיום המצוות הוא מתוך בטול והכנעת הרצונות האישיים העשייה היא בשלמותה.

והינו והסבה לכך שלכוח המעשה יש יתרון כל-כך גדול (לגבי המחשבה והדבור אף שהם כוחות יותר נעלים ויותר קרובים לנפש עצמה) לפי שהבחן היותר תחתון שאין תחתון למטה הימנו בכחות הנפש של האדם, הוא כח העשייה. וזהו ה"מטה מטה ביותר" שמגיע ל"גבוה גבוה ביותר", כמבאר לעיל שהברור והעלוי שנפעל בעולם הזה התחתון גורם עלוי גם בדרגות הכי גבוהות של 'סדר השתלשלות' ועד למקום מדרגה רוחנית שלמעלה מכל קצוות ואינו נתון כלל להגדרות של 'מעלה' ו'מטה', למעלה מכל מדידה והגבלה.

ח) וזהו הפרוש הפנימי במאמר חכמינו ז"ל שהובא בתחלת המאמר שהקדוש-ברוך-הוא אומר לבני ישראל "באתי לגני לגנוני, למקום שהיה עקרי בתחלה למקום שבו היה עקר גלוי והשראת השכינה בתחלת הבריאה", כי בתחלה, כשנברא העולם, עקר גלוי והשראת השכינה בתחתונים בעולם הזה הגשמי התחתון היתה, אלא שאחר-כך היה חטא עין-הדעת שגרם לסלוק השכינה מהארץ לרקיע (כמובא בתחלת המאמר), וכמבאר ב'אגרת הקדש'⁸² שבספר התנ"א שמוזה מחטא עין הדעת נמשך אחר-כך מה שגלו ישראל (ששרשם הוא בבחינת פנים העליונים, פנימיות הקדשה) לבין האומות, גלות כפשוטו, מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל

81 ראה קונטרס ומעין מאמר א"פ ב. ד"ה למען דעת תר"ץ (סה"מ קונטרסים ח"א פד, א).
82 סכ"ה (קמ, א).

אֲדַמְתֵּנוּ⁸³, וְזֶה לְשׁוֹן אֲדַמּוּ"ר הַזְּקוּן בְּאַגְרַת הַקֹּדֶשׁ שָׁם: "...שְׁמַיִם וְאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם בְּאֲרָצוֹת עֹבְדֵי גִלּוּלִים כְּלָם כְּלֵא מִמֶּשׁ חֲשִׁיבֵי לְגַבֵּי הַשָּׁרִים שֶׁהֵם חַיִּיתָם וְקִיּוּמָם. וְהַשָּׁרִים כְּלֵא מִמֶּשׁ חֲשִׁיבֵי לְגַבֵּי הַחַיִּית הַנִּמְשָׁךְ לָהֶם מִהַנִּיּוֹץ מְדַבֵּר ה' הַמְאִיר עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַחַיִּית הַנִּמְשָׁךְ לְתוֹכָם מִהֶאֱרָה זֶה הוּא בְּבַחֲנֵינָת גְּלוּת בְּתוֹכָם שֶׁלְכֹן נִקְרְאִים בְּשֵׁם אֱלֹקִים אֲחֵרִים ... וְלָכֵן הַעֹבְדֵי גִלּוּלִים הַנִּשְׁפָּעִים מֵהֶם הֵם עֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ עַד עַת קָץ שֶׁיִּבְלַע הַמּוֹת וְהַסְטֵרָא אַחְרָא וְאִז אֶהְפֵּךְ אֶל עַמִּים כּו' לְקֹרֵא כְּלָם בְּשֵׁם ה'. וְנִקְרָא גַם כֵּן בְּשֵׁם גְּלוּת הַשְּׂכִינָה מֵאַחַר שְׁחִיתוֹת זֶה אֲשֶׁר בְּבַחֲנֵינָת גְּלוּת בְּתוֹכָם הוּא מִהֶאֱרָה הַנִּמְשָׁכָת לָהֶם מִהַנִּיּוֹץ מְדַבֵּר ה' הַנִּקְרָא בְּשֵׁם שְׂכִינָה (וְגִלּוּת זֶה נִמְשָׁךְ מִחֻטָּא עַץ הַדַּעַת וְאֵילָךְ וְהוּא בַחֲנֵינָת אַחֲוָרִים לְבַד דְּקִדְשָׁה אֶף כְּשֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל לְבֵינוּ הָאֲמוֹת וְאַחֲזִית יִשְׂרָאֵל וְשָׂרְשָׁם הוּא בְּבַחֲנֵינָת פְּנִים הַעֲלִיּוֹנִים הֵנָּה זֶה הִיא גְּלוּת שְׁלֵמָה וְעַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל גְּלוּ לְאָדוֹם שְׂכִינָה עִמָּהֶם), וְעַד לְגִלּוּת בְּחֻשָׁךְ כְּפֹל וּמְכַפֵּל בְּיַמֵּינוּ אֱלֹהֵי, שְׁוָהוּ גַם עֲנִין אוֹת ק', אוֹת הַמְּסַמְּלָת אֶת הַסְטֵרָא אַחְרָא וְהַגְּלוּת כְּמִבְּאֵר בְּמֵאֲמַר שְׁוָהוּ מָה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁸⁴ יָרַד גְּבַרְיָאֵל לְעוֹלָם הַזֶּה וְנִעַץ קִנְיָה (קִנְיָה הַקּוּ הַאֲרָךְ שֶׁל הַק') בֵּינָם וְעָלָה בּוֹ שְׂרָטוֹן, וְעָלָיו נִבְנְהָ בְּרַךְ גְּדוֹל (שֶׁל רוּמֵי, שְׁמוּרַד בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא מַלְכוּת רוּמֵי מִצַּר לְיִשְׂרָאֵל⁸⁵).

אֲמָנָם, בְּלָלוּת עֲנִין הַגְּלוּת הוּא רַק בְּחִיצוֹנִיּוֹת הַדְּבָרִים. אֲבָל בְּפִנְיִיּוֹת הַדְּבָרִים, לְפִי הָאֲמֹת, הֵנָּה אֶפִּילוּ בְּשַׁעַת הַגְּלוּת חָרִי זֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל "אֲרֻצְנוּ וְאֲדַמְתֵּנוּ"⁸⁶, וְכִמּוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בִּיהוּדֵי שְׁלֵכְאֹרָה, בְּחִיצוֹנִיּוֹת, עֶבֶר עֲבָרָה, שֶׁאֶפִּילוּ בְּשַׁעַת הַחֻטָּא הִיתָה הַנִּשְׁמָה בְּאֲמָנָה אֲתוֹ וְתִבְרַךְ⁸⁷ וְלֹא נִפְרְדָּה מִדְּבִקוּתָהּ בְּאֵלְקוֹת וְהַפְּרוּד וְהַרְחוּק הוּא רַק בְּחִיצוֹנִיּוֹת, וְהֵינּוּ לְפִי שֵׁה"חֲלֵק

(83) תפלת מוסף דיו"ט.

(84) שבת נז, ב.

(85) פירש"י שבת שם - ד"ה כרך.

(86) ראה שיחת מוצש"ק לך-לך שנה זו (תשל"ח) - לקו"ש ח"כ ע' 309.

(87) תניא ספכ"ד.

אלקה ממעל ממש" הניצוץ האלקי שבנשמה היהודית הוא בשלמות בכל אחד מישראל, גם מי שלכאורה התרחק מאלקות, ועד שישנה ההבטחה ש"בל ידח ממנו נדח" ובסופו של דבר אף יהודי לא יתנתק חלילה מהחבור לאלקות. ולכן הנה הירידה לאות ק' (ענין הגלות) היא באפן שמהפכים אותה את האות ק' ועושים ממנה קרש למשכן, ובאפן שהאות ק' נעשית תחלת התבה, האות הראשונה במלה 'קרש' עוד לפני ה' והש'. והוא הפיכת 'שקר' העולם הזה התחתון ל'קרש' למשכן ענין אתהפכא חשוכא לנהורא ומררו למתקא, הפיכת חשך לאור ומר למתוק ש ענין זה של 'אתהפכא', הפיכת הרע לטוב, בא לאחרי שנעשה תחלה הענין דאתכפיא, כפית והכנעת הרע, על-ידי מחשבה דבור ומעשה האדם, ובעקר על-ידי המעשה, כמבאר לעיל באריכות, ועד שפועלים הענין דאתהפכא, שאז כאשר החשך עצמו הופך לאור, נעשה קיום היעוד הנבואי על ימות המשיח "את ריח הממאה אעביר מן הארץ"⁸⁸, כי אפילו ודונות נעשו לו לשב בתשובה כזביות⁸⁹, כמו זביות, ועד לזביות ממש, ועבודתם של ישראל לאחר שפכר לא קימים דברים בלתי רצויים, היא בעליה מקדש לקדש נעלה יותר, הינו עליה מדרגה לדרגה בקדשה עצמה כמבאר בארבה באגרת הקדש⁹⁰ שבספר התנאי (וזה לשונו: "... בצאת השכינה מקלפת גה ... אחר שישלם ברור הניצוצות ויפרד הרע מהטוב ויתפרדו כל פעלי און ולא שלטא אילנא דטוב ורע בצאת הטוב ממנה אזי לא יהיה עסק התורה והמצוות לברר ברורין כי אם ליחד יחודים עליונים יותר להמשיך אורות עליונים יותר מהאצילות כמו שכתב האר"י ז"ל והכל על ידי פנימיות התורה לקיים המצוות בכונות עליונות שמכונות לאורות עליונים ..."), ועד שבאים לשלמות נעלית יותר מ'עקר שכינה בתחתונים' כפי שהיה בתחלת

88 זכר' יג, ב.

89 יומא פו, ב.

90 סכ"ו (קמה, א).

הַבְּרִיאָה - וְהִיא כְּפִי שֶׁהָעוֹלָם הָיָה בְּעֵת מִתּוֹ תוֹרָה, כְּפָתוּב אֲרִיץ יִרְאֶה וְשִׁקְמָתָה⁹¹.

וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי פְּעוּלַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּבַפֶּרֶט בְּעֵינֵי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהוּא הָעֵקֶר, וּבְאִפֵּן שֶׁל כְּפִיָּה בְּמוֹכּוֹ שֶׁל בְּטוּל וְהַכְּנַעַת הַרְצוֹן הָאִשִּׁי (כַּנֵּ"ל סְעִיף ז), וְעַל-יְדֵי-וְהָ בּוֹפִים (מְכַבְּלִים) אֶת הַחֹשֶׁךְ כְּפּוּל וּמְכַבֵּל שֶׁל הַגְּלוּת, וּבְשִׁעֲתָא חֲדָא וּבְרִנְעָא חֲדָא⁹² וּבְשִׁעָה אַחַת וּבְרִגְעָה אֶחָד יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה וּמִיד הֵן נִגְאָלִין⁹³, בְּגִאֲלָה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וְהַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עַפְרָי⁹⁴ וְהוּא ('בַּעַל הַהַלּוּלָא' שֶׁל יו"ד שְׁבֵט, הַרְבֵּי הַרִּי"צ) בְּתוֹכְכֶם, וְיִזְלִיכְנוּ קוּמְמִיּוֹת בְּקוּמָה זְקוּפָה לְאֲרִצְנוּ, וּבְמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ מָמֵשׁ.

* הפרק השייך לשנה זו - ראה תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"א ע' VI. וש"נ.

* הקאפיטל תהלים דשנה זו - ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך.
** בתורה שלמה (עה"פ בראשית א, יא - כרך א' ע' קיח) הקשה על זה. וכנראה הכרח הפ"מ הוא מפשטות לשון הירושלמי, שמ"ד זה פליג על ר"פ דאילני סרק הוסיפה למעליותא. וכבר ציין בתו"ש לב"ר ספ"ה.
*** דבמ"ת רק ושקטה - שלא יוגרע, אבל לעת"ל יתוקן גם העבר. וראה של"ה (רעז, א) דיש ג' ימים: יום הבריאה, דיראה ושקטה ולעת"ל.

91 תהלים ע"ג, ט. וראה פ"ס פכ"א (ד"ה אנכי ה"א) ויל"ש עה"פ. תו"כ עה"פ (בחוקותי כו, ד) ועץ השדה יתן פרי. - בפס"ר ויל"ש שם, דיראה מפני שנתקלה, ובירושלמי כלאים פ"א ה"ז, דנתקלה על שעברה על הציווי (ופי"ה הפ"מ**) דהוציאה גם אילני סרק, אף שנצטווה "עץ פרי", וזה יתקון לעת"ל***, כבתו"כ שם: כי בימי אדה"ר", ועוד יותר - דאילני סרק יתהפכו לעץ פרי, בדוגמא לאתבא בתיבתא.
וראה מדרש תהלים עה"פ (תהלים שם, ג) ויהי בשלם סוכו - מתחילת ברייתו של עולם (אבל בב"ר (פנ"ו, י) - שהי' לאחרי שקראו שם "שלם". ואכ"מ).
92 ראה זח"א קכט, א.
93 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
94 ישע"י כו, יט.

אות ח' ממאמר באתי לגני ה'תש"י עליה מבוסס המאמר של שנה זו

[פרק שמיני מהמשך באתי לגני ה'שי"ת]

ח) **והנה** בקדושה נעשה מאות ד' ה', ובסט"א נעשה מר' ק'*, דה' הרי יש בו ג"כ אות יו"ד מלפניו והוא רגל השמאלי דאות ה', אלא שהוא מלפניו, ובדלי"ת הוא מאחוריו, והיינו שמורה על אופן היחוד, דאות ד' מקבל מאות ג' שקדם אליו, והוא יחוד אב"א, ובאות ה' היו"ד מלפניו, שהיחוד הוא בבחינת פנים בפנים, וזה נעשה ע"י הצדקה. וכדאייתא בכתבי האריז"ל* דצדקה הוא צדק ה' שמאות ד' נעשה ה', וכמארז"ל* ג' ד' גמול דלים, שהד' מקבל מהג' ועי"ז נעשה אות ה', אבל בסט"א נעשה מר' ק', דק' ה"ה דומה בתמונתו לאות ה' אלא שבאות ה' הרגלים הם בשוה, ובאות ק' הרגל השמאלי הוא יורד למטה, שזהו"ע* רגליה יורדות מות', שהוא קנה הקו"ף, והוא משארז"ל² ירד גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בו שרטון ועליו נבנה כרך גדול (שהוא מיצר לישראל, רש"י), והוא קנה הק' הנעשה בקלי' וסט"א, וזה הוא המיצר לישראל. וביאור הענין ע"ד החסידות הוא, דהנה הג' קווי"ן* דאות ה' הם ג' לבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה, ולכן קנה השמאלי הוא נפסק מהשני קוין להורות שהמעשה הוא נפסק מדיבור ומחשבה, דהגם דמחשבה הוא לבוש המיוחד ודיבור לבוש הנפרד, ולכן המחשבה הוא רק לעצמו והדיבור הוא אל הזולת, הנה בכ"ז הרי הדיבור הוא בערך אל המחשבה, משא"כ מעשה שהוא נפרד. דכן הוא גם בסדר העולמות דכל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דבראתיו הוא בריאה עולם המחשבה, ויצרתיו יצירה עולם הדיבור, ובעש"י אומר אף, דאף הפסיק הענין, וזהו רגל השמאלי דאות ה"א שהוא מורה על המעשה. ואות ה"א

נעשה מר' ק': פע"ח ההקדמה לשבת. שער הכוונות ענין תחום שבת. בכתבי האריז"ל: טעמי מצות פ' ראה. שער המצות וס' הלקוטים שם. ובכ"מ. וראה מאר"א מע' צדק.

וכמארז"ל ג' ד': שבת קד, א.

יורד למטה שזהו"ע: ראה ספר הלקוטים שם.

הג' קוין: ראה תו"א ד"ה חייב אינש (הראשון) [צה, סע"ב ואילך]. לקו"ת ר"פ בלק [סז, א ואילך]. ועוד.

(1) משלי ה, ה.

(2) שרש וו ר

המשך באתי לגני ה'שי"ת (פרק ח)

בקדושה הוא כאשר ג' לבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה ה"ה ממולאים מאור התורה, החכמה והמדות, והיינו דבמחשבתו חושב מחשבת התורה, ובדיבורו מדבר בדברי תורה. וגם במי שהוא פשוט ולא ידע מאי קאמר (והיינו שאינו בעל השגה), בכ"ז מהדר לדבר בדברי תורה ובפסוקי תורה וכן בדברי תפלה, ומעשה במעשה המצות, וכן בעשיותיו הגשמי' הרי כל מעשיך יהי' לשם שמים³, והיינו דגם בעשיית דברי הרשות, מה שמותר לו ע"פ התורה, יהי' לש"ש, וכמו בעסק מו"מ וכמ"ש ששת ימים תעבוד, והכוונה בהריוח הוא שיוכל לקיים את המצות לשמור ולעשות, וכמו במצות צדקה וגמ"ח, וכן בכדי שיהי' מוחו ולבו פנויים לעסוק בתורה ללמוד וללמד לשמור ולעשות את זמני קביעות העתים לתורה ועבודה שכלב בתפלה. וכאשר עושה כן הנה מלבד זה אשר מרויח זמני הלימוד ומחי' נפשו ממש ומאירה באור התורה והתפלה, הנה עוד זאת אשר עצם העסק מו"מ שלו (כאשר הוא לש"ש) הוא כדבעי, דבמילא ה"ה נזהר מאונאה וגזל מרמה ושקר, דהרי יודע אשר כל אלה שנה הוי', ואיך יעשה דבר אשר היפך אלקות. וגם מאיר בגילוי אצלו האמונה פשוטה הקבועה בכל לב איש ישראל דברכת הוי' היא תעשירי⁴, והברכה תבוא רק כאשר יהי' העסק כלי ראוי לברכת הוי', וכן הוא מתנהג גם בשארי הענינים שלו הן באכילה ושתי' שהוא לש"ש להבראת גופו שיוכל ללמוד ולהתפלל ולעבוד את הוי' בקיום המצות, איש איש לפי מהותו ומדריגתו, מארי תורה מארי תפלה מארי עובדין טבין⁵ בצדקה וגמ"ח והדומה לפרנס עניים ולהיות מתמכין דאורייתא⁶ בגופו וממונו, דאז כאשר עושה זאת לש"ש, הנה בדרך ממילא הרי עצם הפועל הוא כדבעי, וכמו שהוא באכו"ש שנוזהר מן המותרות דהפי' הוא דגם בדברים המותרים, הנה דבר שהוא מותרות לו נזהר מזה, מאחר שאין ענינו למלאות תאות נפשו כ"א מה שהוא לצורך קיום גופו וחיותו. וכן הוא גם בשארי הדברים שהוא עוסק בהם, וכמו גבאי צדקה והדומה, הרי דבריו הם בנחת ובקירוב הדעת ואף שלפעמים הוא בחוזק גדול לעמוד על איזה דבר בתוקף גדול, שיהי' נעשה הדבר ההוא בהידור

3) אבות פ"ב מ"ב.

4) יתרו כ, ט. תשא לד, כא. ואתחנן ה, יג.

5) משלי י, כב.

6) ראה תניא אגה"ק ס"ה (קט, א). ביאורי הזהר פ' וישב לאדמו"ר האמצעי (כה, א-ב)

7) ראה דברי ח"צ ע' חנוך ה' ר

המשך באתי לגני ה'שי"ת (פרק ח)

והדומה, ובכ"ז הנה מדבר בנחת ודברי טעם, ומתרחק מהגאווה עד קצה האחרון, להיות שהעיקר הוא אצלו פנימי הענין שהוא מצות הוי', וזהו אות ה"א בקדושה. ואות קו"ף הם המחדו"מ דלעו"ז, ונעשה מאות רי"ש, דאות רי"ש הוא מחו"ד דלעו"ז, דכאשר הוא מלא ממח"ז והרהורין בישין, וכן בדיבורים אשר לא להוי' המה, לא מבעי דיבורים האסורים, לה"ר רכילות והדומה, אלא גם ריבוי דברים בטלים, הנה נעשה עי"ז קנה הקו"ף שהוא המעשה, והיינו שנופל במעשה לא טוב ר"ל, וזהו קנה הקו"ף שיורד למטה, והוא שע"י מעשה לא טוב ה"ה יורד למטה מטה, ובא מהמח' והדיבור הלא טובים. וזהו דכתיב⁸ והבור ריק אין בו מים, דישנו באר באל"ף ובור בוא"ו, דבאר באל"ף קאי על הנשמה, וכמ"ש⁹ מעין גנים באמ"ח*, דכשם שהבאר נובע מתתא לעילא, ועי"ז הוא ריבוי המים, כן הנשמה ע"י ירידתה בגוף שהוא בירא עמיקתא, אבל כאשר עוסק בתורה ומצות כנ"ל, הנה מזה דוקא נעשה עליית הנשמה ביתר שאת בעילוי אחר עילוי, וזהו מעין גנים, דע"י שהנשמה בבחינת באר הנובעת בגילויי לאלקות, ע"י העבודה בבירור וזיכוך הגוף ונה"ב הנה מזה נעשה המעין בהגנים, דגן הוא ג"ע, וכמ"ש¹⁰ ויטע כו' גן בעדן כו', וגנים הם ב' המדרי' שבג"ע, גן עדן התחתון וגן עדן העליון¹¹, והוא שקי' דמיא¹², נחל התענוג שנעשה לנשמות בג"ע בעלותם למעלה כו', אבל הבור רק, דרק הוא בור כו'. וזהו שארז"ל (שבת דכ"ב ע"א) ממשמע שנאמר והבור ריק איני יודע שאין בו מים ומה ת"ל אין בו מים, לומר לך מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, דהבור ריק ובור שהוא הנה"ב מים אין בו אבל הוא ממולא נחשים ועקרבים שהם מח"ז וכו', וזהו הקו"ף שהם כקוף* בפני אדם¹³, דאדם הוא מחדו"מ*, א' מחשבה,

מעין גנים באמ"ח: ראה לקו"ת פ' חוקת ד"ה אז ישיר [סז, ב ואילך]. ד"ה שתורה אני תש"ב (קונטרס מו) [סה"מ תש"ב ע' 96 ואילך]. ד"ה מעין גנים (בס' המאמרים — אידיש [ע' 96 ואילך]).

הקו"ף שהם כקוף: פע"ח ושער הכוונות שם. מאו"א ק, א. ועוד.
דאדם הוא מחדו"מ: לקו"ת רד"ה בהעלותך (השני [לא, ג]). ובכ"מ.

(8) וישב לו, כד.

(9) שה"ש ד, טו.

(10) בראשית ב, ח.

(11) זהו ח"א עז, ב. צב, א. ח"ב מו, א (ובמקדש מלך שם). ח"ג יג, א. ריג, א. ד"ה היושבת

בגנים באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תשסה"ו. ע' תשעט. ועוד.

(12) לשון התרגום אונקלוס ויצא ל, לח. תיב"ע יהושע טו, יט. ועוד.

המשך באתי לגני ה'שי"ת (פרק ח)

ד' מ' דיבור ומעשה, אבל קליפה הם רק כקוף בפני אדם, דבקדושה המחדו"מ ממולא מאור הקדושה, ובסט"א ממולא ממח"ז כו', וזהו שא' בזהר"י ונטלין אות שי"ן שהוא מה שלוקחין הארה דהארה מהארת החיות דקדושה וזהו הקיום שלהם.

קיצור. בקדושה נעשה מד' ה', ממחו"ד בא למעשה שכולם ממולאים בתומ"צ. בסט"א נעשה מר' ק', ממחו"ד דלעו"ז נופל במעשה לא טוב.



בס"ד. יו"ד שבט, ה'תשל"ח

(הנחה בלתי מוגה)

באתי¹ לגני אחותי כלה², וידוע המאמר של בעל ההילולא (שהוציאו לאור ליום ההילולא שלו)³, שמביא מאמר השהש"ר⁴, לגני לגנוני, למקום שהי' עיקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה⁵, ואח"כ הנה ע"י שבעה ענינים בלתי רצויים (שנימנו שם) נתעלה ונסתלקה השכינה מארץ לרקיעים, עד לרקיע השביעי, ואח"כ עמדו צדיקים (החל מאברהם, אחד הי' אברהם⁶) וע"י מעשיהם הטובים הורידו את השכינה למטה, אברהם הוריד את השכינה מרקיע השביעי לששי, וכן הצדיקים שלאחריו, ועד שמשה רבינו, שהי' השביעי, וכל השביעין חביבין⁷, הוריד את השכינה מרקיע הא' לארץ, כמ"ש⁸ וירד הוי' על הר סיני, במתן תורה, ולאחרי כן, כדי שיהי' גם הענין דשכינה בתחתונים, בכל העולם כולו, נעשה הענין דושכנתי בתוכם⁹ ע"י עשיית המשכן, שמשם אורה יוצאה לכל העולם¹⁰.

והנה עיקר ענינו של המשכן הוא כמ"ש¹¹ ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, היינו, שמעצי שטים עשו קרשים, ומהקרשים עשו את המשכן, ושם נעשה ושכנתי בתוכם. ומבאר בארוכה במאמר פרטי הדברים, שענין זה מרומז גם בהשם [כתורת הבעש"ט]¹² ששמו אשר יקראו לו בלשון הקודש מורה על עצם הדבר, וכמבואר גם באור תורה להרב המגיד¹³ על הפסוק¹⁴ כל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו, ששמו הוא הנפש חי' שלו, הן בשם קרש, והן בשם (עצי) שטים שמהם נעשה הקרש. והענין בזה, דכיון ששבעה הענינים הבלתי רצויים היו ענין

1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק השמיני* מד"ה באתי לגני ה'ש"ת.

2) שה"ש ה, א.

3) ד"ה באתי לגני ה'ש"ת.

4) עה"פ (שהש"ר פ"ה, א).

5) ראה גם ב"ר פ"ט, ז. במדבר"ר פ"ג, ב.

* הפרק הסייד לשנה זו — ראה תו"מ — סו"מ באתי לגני ע' vi. וש"נ.

6) יחזקאל לג, כד.

7) ויקרא רבה פכ"ט, יא.

8) יתרו יט, כ.

9) תרומה כה, ח.

10) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה.

11) תרומה כו, טו.

12) תניא שעהייה"א פ"א.

13) סימן יד.

14) בראשית ב, יט.

יו"ד שבט, ה'תשל"ח (א)

של שטות דלעו"ז, שטות של העולם, כמארז"ל¹⁵ אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, לכן צריך להיות שטות דקדושה, אהני' לי' שטותי' לסבא¹⁶, וזהו ענין עצי שטים, שטים מלשון שטות, שטות דקדושה, שמבטל את השטות דלעו"ז. וכמו"כ בנוגע לשקר העולם, שעושים משקר — קרש (שהרי שקר וקרש הם אותם אותיות, אלא בצירוף אחר), והיינו, שמהפכים את השקר, אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא¹⁷, ועושים ממנו קרש(ים), ומהקרשים עושים את המשכן, ועי"ז — וישכנו¹⁸ לעד עלי' (בארץ), היינו, שבעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו (עד כדי כך, ששייך שם ענין השטות דלעו"ז), תהי' השראת השכינה באופן של משכן (וישכנו), ואח"כ באופן של מקדש (משכן איקרי מקדש¹⁹), ועד לבית המקדש הנצחי²⁰ (לעד), מקדש אדני-כוננו ידיך²¹.

ב) וממשיך לבאר בפרק ח בנוגע לפרטי האותיות שכתבת שקר (שצריכים להפכו ולעשותו קרש למשכן), שעיקרה הם האותיות ר' ק', שרומז למ"ש²² והבור ריק (ר' ק') אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו²³. ומה שיש בה גם אות ש', הנה "זהו שא' בזהר²⁴ ונטלין אות שיי", שהוא מה שלוקחין הארה דהארה מהארת החיות דקדושה, וזהו הקיום שלהם", והיינו, שהלעו"ז אין לה קיום ומציאות בפני עצמה, ורק בגלל שיש בה איזה כוונה, שעל ידה יהי' הענין ד(אתכפא ו)אתהפכא חשוכא, הנה כוונה זו נעשית החיות והמציאות של החושך. וזהו גם מה שהאותיות ר' ק' צריכים שתהי' אות ש' עמהם, אבל עיקר ענין הלעו"ז (שקר) הם האותיות ר' ק'.

ומבאר במאמר השייכות של האותיות ר' ק', דהנה, את זה לעומת זה עשה האלקים²⁵, ובנדרו"ד, "הנה בקדושה נעשה מאות ד' ה', ובסט"א נעשה מר' ק'. דק' ה"ה דומה בתמונתו לאות ה', אלא שבאות ה' הרגלים הם בשוה, ובאות ק' הרגל השמאלי הוא יורד למטה". וממשיך לבאר, "דהנה הג' קוין דאות ה' הם ג' לבושי הנפש מחשבה

21 פרשתנו (בשלח) טו, יז. ראה פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א — ד"ה אי נמי. תוס' שבועות טו, ב — ד"ה אין.
22 וישב לו, כד.
23 שבת כב, א. פרש"י עה"פ.
24 ח"א ב, ב.
25 קהלת ז, יד.

15 סוטה ג, א.
16 כתובות יז, א.
17 ראה זח"א ד, א.
18 תהלים לו, כט.
19 עירובין ב, א.
20 ראה זח"ג רכא, א.

באתי לגני

דיבור ומעשה (כמבואר בארוכה בלקו"ת בדרושי פרשת בלק²⁶), ולכן קנה השמאלי הוא נפסק מהשני קוין, להורות שהמעשה הוא נפסק מדיבור ומחשבה, והיינו, ששני הקוין שמלמעלה ומימין הם מחוברים זב"ז, בדוגמת דיבור ומחשבה שהם מחוברים זמ"ז, והיינו, שהדיבור רק יוצא לחוץ, אבל לא נעשה נפרד²⁷, משא"כ מעשה, שנרמז בקו שמצד השמאל שמורה על הצמצום, שהרי כדי שתהי' הירידה למעשה הרי זה ע"י שהאדם מצמצם את הכחות שלו שלא יהיו כפי שהם בריבוי במחשבה, ואפילו לא כפי שבאים בצמצום בדיבור, אלא בצמצום גדול יותר כו', ועד שהמעשה יכול להיות דבר נפרד, וכפי שרואים שע"י כח העשי' יכול האדם לזרוק את האבן מלמטה למעלה, וכמבואר בכ"מ²⁸ שזהו ע"י שכח המעשה שלו נפרד ממנו, ומתלבש בהאבן להגביוהו היפך טבעו, שיעלה מלמטה למעלה. ועפ"ז מובן החילוק שבין אות ה' לאות ק', ש"אות ה' שבקדושה הוא כאשר ג' לבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה ממולאים מאור התורה, החכמה והמדות וכו'", "ואות ק' הם המחדו"מ דלעו"ז, ונעשה מאות ר', דאות ר' הוא מחו"ד דלעו"ז כו' הנה נעשה ע"י קנה הק' שהוא המעשה, והיינו שנופל במעשה לא טוב ר"ל, וזהו קנה הק' שיורד למטה, והוא שע"י מעשה לא טוב ה"ה יורד למטה מטה".

ג) **והענין** בזה, דהנה נתבאר בפרקים שלפנ"ז²⁹ שהחילוק שבין אות ד' (שממנה נעשה ה') לאות ר' (שממנה נעשה ק') מתבטא בנקודת היו"ד שמאחורי הד', שעל ידו נעשה מר' ד', והיינו, שתמורת אל אחר³⁰ נעשה הוי' אחד³¹. ועד"ז בישראל, שדומין לבוראן³², שיש אצלם נקודת היהדות, שאפילו בהיותה בבחי' אחוריים (יו"ד מאחוריו), ועד שלכאורה אין זה ניכר במחשבה דיבור ומעשה שלו, מ"מ, כיון שיש בו נפש השנית בישראל שהיא חלק אלקה ממעל ממש³³, הנה סוכ"ס ה"ה פועלת פעולתה, וכל ידח ממנו נדח³⁴, ועד שאפילו קודם שבא למעמד ומצב שדורש מס"נ, שאז הנה אפילו קל שבקלים מוסר נפשו על קידוש

(26) בתחילתו.

(27) המשך תערוב"ב ח"א ס"ע תקלג ואילך. סה"מ פרת"ת ס"ע קמא ואילך. וראה גם לקו"ש חל"ט ע' 109 ואילך.

(28) ראה סה"מ תרס"א ס"ע קסז ואילך.

עת"ר ס"ע לא ואילך. תרצ"ב ע' עב ואילך. תרח"ץ ע' מא ואילך.

(29) פרק ו.

(30) תשא לד, יד. ויק"ר פי"ט, ב.

(31) ואתחנן ו, ד. ויק"ר שם.

(32) ראה ב"ר פס"ז, ח. במדב"ר פי"ה. ה. רות רבה פ"ד, ג.

(33) תניא רפ"ב.

(34) ע"פ שמואל"ב יד, יד. וראה תניא

ספ"ל"ט. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג.

יו"ד שבט, ה'תשל"ח (א)

שמו ית' (כמבואר בתניא³⁵), רוצה הוא לעשות כל המצוות כו' (כפס"ד הרמב"ם³⁶), ולכן אינו בבחי' ר', אלא בבחי' ד'. ובפרטיות יותר, הנה היו"ד שמאחורי הד' קאי על בחי' חכמה, וכן על בחי' היסוד שעל ידו הוא היחוד דחו"ג ומלכות (כמשנ"ת בפרק שלפנ"ז³⁷), והיינו, לפי יסוד כולל את כל המדות שלמעלה ממנו, ועל ידו נמשך גם לבחי' המלכות, שנקראת כנסת ישראל, ע"ש שכונסת את כל הספירות כולם³⁸. אמנם, גם כאשר ישנו הד' (ע"י נקודת היו"ד שמאחוריו), שהו"ע המחשבה והדיבור דקדושה, אין זה עדיין תכלית השלימות, אלא צריך לעשות מד' ה' (ע"י הוספת קו השמאלי), שיומשך גם בענין המעשה. וכמבואר בהדרושים בענין הדר, שלא מספיק האות ד' שנעשית מהאות ר' (דר), אלא צריך לעשות מד' ה', ועי"ז נעשה הדר, שמורה על תכלית השלימות. וכל זה הוא באות ה' (שנעשה מד', שיש לו יו"ד מאחוריו), שהרגל השמאלי דאות ה', שרומז על ענין המעשה, הוא באותה שורה ובאותם ממדים כמו ב' הקוין דמחשבה ודיבור. משא"כ באות ק', הנה כיון שנעשית מר', שאין בו יו"ד אפילו לא מאחוריו, היינו, שהמחשבה והדיבור (ב' הקוין דאות ר') אינם כדבעי, אזי ההמשכה לענין המעשה היא בצורה של אות ק' (כמבואר בשער היחוד והאמונה³⁹ שכל אות היא בתמונה מיוחדת פרטית המורה על ציור ההמשכה כו'), שהרגל השמאלי אינו מסתיים כדרך כל האותיות, אלא נמשך למטה מן השורה, שמורה על ההמשכה דלעו"ז, למטה מהקדושה⁴⁰, וענינו באדם הוא המעשה דלעו"ז, המעשה אשר לא יעשה⁴⁰.

ד) **וע"פ** כהנ"ל מובן גודל ענין המעשה, ובלשון המשנה⁴¹ המעשה הוא העיקר, שזוהי הנקודה שמבוארת בארוכה בסעיף זה, שלכן, כל זמן שיש רק ענין המחשבה והדיבור (ר'), אבל עדיין לא נעשה אות ק', שרגל השמאלי נמשך למטה כו', הנה עדיין אינו "יורד למטה מטה". ועד"ז בקדושה, שלא מספיק ענין המחשבה והדיבור כדבעי, שהו"ע אות ד', שיש בו יו"ד מאחוריו, אלא תכלית השלימות היא לעשות מד' ה'. וכמובא במאמר "דאיתא בכתבי האריו"ל⁴² דצדקה הוא צדק ה', שמאות ד' נעשה

(35) פי"ח"ט.

(36) ה' גירושין ספ"ב.

(37) פרק ז.

(38) ראה פרדס שער כג (שער ערכי

הכינויים) פ"כ. תו"א תצוה פד, ב. לקו"ת

שה"ש לח, ב.

(39) פי"א. פי"ב בהגהה.

(40) ראה אוה"ת תרומה ע' א'תקיד ואילך.

סה"מ תרצ"א ע' קצ.

(41) אבות פ"א מ"ז.

(42) טעמי מצות פ' ראה. שער המצות וס'

הלקוטים שם. ובכ"מ. וראה מאו"א מע' צדק.

באתי לגני

אות ה', ויש להוסיף בזה, שבין הד' והה' יש אות ק', והיינו, שהד' והה' מקיפים את האות ק', ופועלים להיות אתהפכא חשוכא לנהורא.

ה) **וזהו** גם משנ"ת בארוכה בתורת הבעש"ט שהובאה בכתר שם טוב⁴³ על הפסוק⁴⁴ גבורי כח עושי דברו, פי', שצריך האדם להיות במדריגה זו שהדיבור יהי' לו עשי', ר"ל כשהוא בא אל הדיבור צריך לו לילך דרך ז' מדריגות, כי תחילה צ"ל בבניה וכו' (ומונה את כל פרטי המדות) ואח"כ בא דרך הפה, והוא מלכות⁴⁵, והוא מדריגה התחתונה [וכמו למעלה, שכדי שתהי' מציאות הדיבור, בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם⁴⁶, שבזה נכלל כל סדר ההשתלשלות, צ"ל ההמשכה מכל הספירות, ספירת הבינה וששה הספירות שלאח"ז], וצריך אדם להיות במדריגה זו שיהי' דיבור נחשב לו למעשה.

ועד"ז ובתוספת ביאור באור תורה להרב המגיד⁴⁷ על הפסוק⁴⁸ ושמרתם את חוקתי גו' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כי הכלל הוא בכל המצות מעשיות, ד"מ ציצית, כשהם חוטיין, אין בהם חיות, ר"ל הקדושה העליונה, רק ענין המצוה, שכשהוא עושה, הוא מקשר כל המדריגות עד העשי', דהיינו המחשבה והדיבור והעובדא מתקשרים זה עם זה כו', וזהו אשר יעשה אותם (בעשי', אזי) וחי בהם, ר"ל (המשכת) החיות העליונות בהם. והיינו, שיש מציאות המצוה (ועאכו"כ מציאות העולם), כמו חוטי הציצית, כפי שהם מצד עצמם, ויש גם ענין רצון (רעותא) ומחשבת האדם, שהו"ע כוונת המצוה, וכן ענין הדיבור, ברכת המצוה, אבל כדי שיהי' ענין החיות, וחי בהם, שהו"ע ההמשכה מז"א למלכות⁴⁹, הרי זה דוקא ע"י עשיית האדם (אשר יעשה אותם האדם), שאז נעשים חוטי הציצית בשלימותם, ומקיימים תפקידם, ואז גם המחשבה והכוונה דמצות ציצית וברכת מצות ציצית הם בשלימות.

וזהו גם מה שמבאר אדמו"ר הזקן בארוכה בתניא⁵⁰ פסק ההלכה הערוכה בתלמוד ופוסקים דהרהור לאו כדבור דמי⁵¹, ואם קרא ק"ש במחשבתו ובלבו לבד בכל כח כוונתו לא יצא ידי חובתו כו', וכן במצוות מעשיות כו'. והיינו, שגם אם כיון את כל הכוונות שבעולם, לא

48 אחרי יח, ה.

49 ראה אוה"ת שם.

50 פל"ח.

51 ברכות כ, ב. שבת קנ, א. וראה טור

43 סימן רלד.

44 תהלים קג, כ.

45 ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

46 תהלים לג, ו.

47 סימן קי. וראה אוה"ת אחרי ע' ק.

אוי"ח סס"ב.

יו"ד שבת, ה'תשל"ח (א)

נעשה עדיין קיום המצוה, כי אם ע"י עשיית המצוה בפועל, כל מצוה בענינה, בעשי' שלה, דהיינו, במצוות מעשיות ה"ז ע"י העשי' כפשוטה, ובמצוות שבדיבור ע"י הדיבור, ובמצוות שבמחשבה, כמו אהבת הוי' ויראת הוי', ע"י האהבה והיראה בפועל, לאחר ההתבוננות שהיא רק הקדמה והכנה ל"עשיית" המצוה דאהבת ה' ויראת ה' [כמ"ש בתחילת הרמב"ם⁵², הא"ל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו וליראה אותו כו', והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וכו', כפי שמבאר לאח"ז בארוכה], בדוגמת ההכנה לקיום מצות ציצית. ולאידך גיסא, אם היתה עשיית המצוה בפועל, הנה גם אם (מאיזה סיבה שתהי') ה' חסר אצלו בכוונת המצוה, ועשאה כמצות אנשים מלומדה⁵³, יצא י"ח קיום המצוה. ומכל זה רואים גדול ענין המעשה.

(ו) **וירובן** ע"פ ביאור אדמו"ר האמצעי בשערי אורה⁵⁴ בענין כל הגבורה יותר נופל ונמשך למטה מטה יותר, שמביא על זה ג' משלים, ומוכן שכל משל מוסיף ביאור בענין זה⁵⁵. משל הא' הוא מאבוקה, שכדי שתאיר במקום רחוק ביותר, צריכה להיות במקומה אבוקה גדולה ביותר. ואע"פ שבמקום רחוק ואפל ביותר, רחוק בכמות ורחוק באיכות, מגיע רק אור קטן וחלוש, מ"מ, הא גופא שהאור מגיע במקום רחוק כזה, מוכיח שנמשך ממקום גבוה ביותר, מאבוקה גדולה ביותר. ומשל הב', מחבית מים, שכאשר החבית מלאה לגמרי, יותר ממה שיכולה להכיל, אזי עולים המים על גדותי' ונשפכים לחוץ, הנה אע"פ שמה שנשפך לחוץ הוא רק טיפין טיפין, מ"מ, הא גופא מורה שמילוי החבית הוא בשלימות כדבעי, שלימות גדולה. ומשל הג', מענין ההולדה, ששייך רק כשנעשה גדול (שהרי קטן אינו מוליד⁵⁶, וצ"ל עכ"פ בן ט' שנים⁵⁷, שזוהי הגדלות בענין זה), הנה אף שענין ההולדה הוא מטיפה גשמית, מ"מ, הא גופא מוכיח שהמוחין שלו הם בשלימות, החל משלימות המוחין כפי שהיא אצל בן ט' שנים, ויתירה מזה, כשנעשה גדול, ועד לבן שמונה עשרה לחופה⁵⁸.

(56) ראה סנהדרין סח, ב ואילך.
(57) ראה נדה לב, ב. רמב"ם ה' אישות פ"א ה"ג. תו"א מקץ מג, א. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פל"ד (קלג, א).
(58) אבות פ"ה מכ"ב.

(52) ה' יסוה"ת פ"ב ה"א-ב.
(53) ע"פ ישע"י כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג, ב). ובכ"מ.
(54) נח, א ואילך. סה, א ואילך.
(55) ראה ד"ה באתי לגני תשי"ט ס"ד (תו"מ — סה"מ באתי לגני ע' שטו ואילך).

ובזה יובן גם מה שאמרו רז"ל (בסוף מסכת נזיר) גדול העונה אמן יותר מן המברך, וכפי שמבאר הצ"צ באור התורה⁵⁹ ע"פ מ"ש בכתבי האריז"ל⁶⁰ שאמן בגימטריא הוי' אדנ"י⁶¹, דהנה, כללות החילוק בין הוי' לאדנ"י הוא, שהוי' הוא למעלה מהעולם, שלכן יכול להיות הי' הוה ויהי' כאחד⁶², אע"פ שזהו היפך גדר הזמן (ומה שהוי' הוא לשון מהוה⁶³, הרי זה רק שממנו נמשך התהוות העולם, וזה גופא רק ע"י התלבשותו בשם אלקים), משא"כ שם אדנ"י, שמורה שהוא אדון כל הארץ⁶⁴, שייך לעולמות התחתונים, שדוקא שם שייך ענין האדנות, דאין מלך בלא עם⁶⁵. ולכן הנה רק שם הוי' נקרא שם העצם⁶⁶ ושם המיוחד⁶⁷, משא"כ שאר השמות, ועאכו"כ שם אדנ"י. אמנם, החיבור דהוי' ואדנ"י ביחד נעשה ע"י אמירת אמן, והיינו, שבאמירת הברכה ישנו שם הוי' (שהרי הברכה היא בשם ומלכות), אבל אין זה בוודאות שהענין דמלך העולם הוא באופן שהברכה וההשפעה תומשך גם בעולם, מלשון העלם והסתר⁶⁸, ובפרט בעולם שיש בו מקטרגים על שם הוי' (גילוי אלקות), כדאיתא בחדא"ג מהרש"א⁶⁹. אך ע"י אמירת אמן, הוי' ואדנ"י ביחד, נמשכת השפעת הברכה גם בעולם, ועד לאופן דמרכים שלום בעולם (כהמשך דברי הגמרא לאח"ז). וזהו גם מה שמבאר אדמו"ר מהר"ש בארוכה בהמשך חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום⁷⁰, שהענין דהעונה אמן הוא כמו הענין דמטבע ארוך (ברכה ארוכה), פותח בברוך וחותם בברוך⁷¹, שע"ז נעשה גם הבירור בקליפת נוגה כו', והיינו, שנוסף על ההתכללות דהוי' ואדנ"י, שהם שמות הקדושים, מודגשת גם הפעולה

65 בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל — ע' שעט). תניא שעהיה"א שם.
66 כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם בן ד'). מו"נ ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב' פכ"ח.
67 סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. וראה פרדס שם.
68 ראה לקו"ת שלח לו, ד. חוקת סה, א. שם, ד. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שנה. ועוד.
69 נזיר שם.
70 פ"י"ח. פל"ב. פל"ד (סה"מ תרל"ח ע' קל ואילך. ע' קעד ואילך. ע' קפא ואילך).
71 ראה ברכות מו, א.

59 ראה אוה"ת בראשית כרך ג תקנב, א. תקטו, א. עקב ע' תקיח ואילך. המשך חייב אדם לברך פ"ה. פל"ד (סה"מ תרל"ח ע' צח. ע' קפד).
60 פרי עץ חיים שער כוונת אמן פ"א-ד. מאר"א א, צד.
61 ראה זח"ב קעח, א. תקו"ז תי"ט (מ, א). תכ"ו (עא, ב).
62 זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיה"א פ"ז (פב, א).
63 זהו ופרדס שם. תניא שעהיה"א רפ"ד.
64 ראה ב"ר פ"ז, ד. תניא שעהיה"א רפ"ז.

י"ד שבט, ה'תשל"ח (א)

בק"נ שבעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו. וכללות הענין בזה הוא בדוגמת משנת"ל בנוגע לאבוקה גדולה (ועד"ז בנוגע לחבית מלאה מים, ובנוגע לגדלות המוחין), שהעילוי שבה ניכר דוקא כאשר האור מגיע למקום רחוק ושפל, שזהו עוה"ז התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו (בלשון התניא), ואעפ"כ מאיר בו האור, עכ"פ כפי שמלובש בגשמיות כו'.

ז) **ועוד** זאת בנוגע למעלת ענין העשי' (עשי' גשמית וגם חומרית, בעולם העשי', עוה"ז הגשמי והחומרי), שעיי"ד נעשה "וחי בהם" (כנ"ל ס"ה), היינו, שנעשה עילוי בכל העולמות כולם ובכל סדר ההשתלשלות, כידוע המשל"ז⁷² מהגבהת כותלי בית, שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא, ואז ממילא יוגבהו גם העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל, לא הי' מגבי' התחתונים.

וזהו גם מה שמצינו בנוגע לכללות סדר ההשתלשלות, שיש כמה טעמים בזה, כדאיתא בע"ח⁷³ שזהו בכדי לגלות שלימות כחותיו (מן הכח אל הפועל), ובזהר⁷⁴ איתא שזהו בגין דישתמודעון ליי, אמנם, מבואר בארוכה בהמשך תרס"ו⁷⁵ שטעמים אלו מספיקים רק בנוגע לעולם האצילות וכן בנוגע לנשמות כפי שהם בעולם האצילות כו', ולכן לא די בשלימות זו, שהרי תכלית השתלשלות העולמות אינה בשביל עולמות העליונים (כמו עולם האצילות) הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית' (כמבואר בתניא⁷⁶), ולכן צריכים להגבי' את כל סדר ההשתלשלות, מתחתיתו דוקא, מעוה"ז התחתון, שזוהי תכלית הבריאה, לפי שנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים⁷⁷.

וענין זה פועל איש ישראל ע"י עבודתו לקונו בעולם העשי' במעשה בפועל, ובאופן של עשי' מלשון כפי⁷⁸, כמו מעשין על הצדקה⁷⁹, והיינו, שאינו עושה זאת מצד טבעו ורגילותו, אלא מפני שזהו רצון

77 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא שם.
78 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשסא ואילך. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רפט. תרל"ח ע' רנה. תרע"ח ע' קכא. ע' קכד ואילך. ע' קצב. תרצ"ט ע' 191.
79 מרדכי בבא בתרא ח, ב. בית יוסף לטור י"ד סרמ"ח (ד"ה כל אדם).

72 תו"א בראשית ד, א. וראה גם לקו"ת נצבים מה, א. תו"מ סה"מ כסלו ע' קצד"ה והערה 19.
73 שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א.
74 ח"ב מב, ב.
75 ע' תמו. וראה שם ע' ז.
76 פל"ו. וראה סה"מ תרנ"ח ע' ל ואילך. תרע"ח ע' קיב ואילך.

באתי לגני

הבורא [כפי שמצינו באברהם, שענינו מדת החסד, שלכן התעסק בהכנסת אורחים, שלאחרי שאכלו ושתו אמר להם ברכו למי שאכלתם משלו, ואם לא רצו לברך, ה' מצער אותם (כדאיתא במדרש⁸⁰), שבוזה נראה שהתעסקותו בהכנסת אורחים אינה מצד טבעו ורגילותו, אלא מפני שזהו רצון הבורא⁸¹], שאז העשי' היא בשלימותה. והיינו לפי שהכח היותר תחתון שאין תחתון למטה הימנו בכחות האדם הוא כח העשי', וזהו המטה מטה ביותר שמגיע לגבוה גבוה ביותר, ועד למקום שלמעלה מכל קצוות, למעלה מכל מדידה והגבלה.

(ח) **וזהו** באתי לגני לגנוני, למקום שהי' עיקרי בתחילה, דעיקר שכונה בתחתונים היתה, אלא שלאח"ז הי' הענין דחטא עה"ד, וכמבואר באגה"ק⁸² שמזה נמשך אח"כ מה שגלו ישראל (ששרשם הוא בבחי' פנים העליונים, פנימיות הקדושה) לבין האומות, גלות כפשוטו, מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו⁸³, ועד לגלות דחושך כפול ומכופל בימינו אלו, שזהו גם הענין דאות ק', כמבואר במאמר שזהו מה שארז"ל⁸⁴ ירד גבריא"ל ונעץ קנה (קנה הק') בים ועלה בו שרטון ועליו נבנה כרך גדול (של רומי, שמורד בהקב"ה, והוא מיצר לישראל⁸⁵). אמנם, כללות ענין הגלות הוא רק בחיצוניות הדברים, אבל בפנימיות הדברים, הנה אפילו בשעת הגלות הרי זו ארצנו ואדמתנו⁸⁶, וכמו בישראל, שאפילו בשעת החטא היתה הנשמה באמנה אתו ית'⁸⁷, והיינו לפי שהחלק אלקה ממעל ממש הוא בשלימות בכל אחד מישראל, ועד שישנה ההבטחה שבל ידח ממנו נדח. ולכן הנה הירידה לאות ק' (ענין הגלות) היא באופן שמהפכים אותו ועושים ממנו קרש למשכן, ובאופן שהאות ק' נעשית תחילת התיבה, עוד לפני ה' והש'. והו"ע אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא, שבא לאחרי שנעשה תחילה הענין דאתכפיא, ע"י מחשבה דיבור ומעשה האדם, ובעיקר ע"י המעשה, ועד שפועלים הענין דאתהפכא, שאז נעשה קיום היעוד את רוח הטומאה אעביר מן הארץ⁸⁸, כי אפילו זדונות נעשו לו כזכויות⁸⁹, ועד לזכויות ממש, ועבודתם של ישראל היא בעלי

(80) ב"ר פמ"ט, ד.
(81) ראה קונטרס ומעין מאמר א פ"ב.
(82) ד"ה למען דעת תר"ץ (סה"מ קונטרסים ח"א פד, א).
(83) סכ"ה (קמ, א).
(84) תפלת מוסף דיו"ט.
(85) פרש"י שבת שם — ד"ה כרך.
(86) ראה שיחת מוצש"ק לך לך שנה זו (תשל"ח) — לקו"ש ח"כ ע' 309.
(87) תניא ספכ"ד.
(88) זכרי' יג, ב.
(89) יומא פו, ב.
(90) סכ"ו (קמה, א).

יו"ד שבת, ה'תשל"ח (א)

מקודש לקודש נעלה יותר, כמבואר בארוכה באגה"ק⁹⁰, ועד שבאים לשלימות נעלית יותר מעיקר שכינה בתחתונים כפי שהי' בתחלת הבריאה — ארץ יראה ושקטה*. וכל זה נעשה ע"י פעולת כאו"א מישראל, ובפרט בענין המעשה שהוא העיקר, ובאופן של כפי' (כנ"ל ס"ז), ועי"ז כופים (מבטלים) את החושך כפול ומכופל של הגלות, ובשעתא חדא וברגעא חדא⁹² ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין⁹³, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, והקיצו ורננו שוכני עפר⁹⁴ והוא (בעל ההילולא) בתוכם, ויוליכנו קוממיות לארצנו, ובמהרה בימינו ממש.



(* תהלים עו⁹¹, ט. וראה פס"ר פכ"א (ד"ה אנכי ה"א) ויל"ש עה"פ. תו"כ עה"פ (בחוקתי כו, ד) ועץ השדה יתן פריו. — בפס"ר ויל"ש שם, דיראה מפני שנתקלה, ובירושלמי כלאים פ"א ה"ז, דנתקלה על שעברה על הציווי (ופי' הפ"מ*) דהוציאה גם אילני סרק, אף שנצטוותה "עץ פרי", וזה יתקן לעת"ל**, ככתו"כ שם: כ"בימי אדה"ר", ועוד יותר — דאילני סרק יתהפכו לעץ פרי, בדוגמא לאתבא בתיובתא.

וראה מדרש תהלים עה"פ (תהלים שם, ג) ויהי בשלם סוכו — מתחלת ברייתו של עולם (אבל בכ"ר פנו"ו, י) — שהי' לאחרי שקראו שם "שלם". ואכ"מ).

(* בתורה שלמה (עה"פ בראשית א, יא — כרך א' ע' קיח) הקשה על זה. וכנראה הכרח הפ"מ הוא מפשטות לשון הירושלמי, שמ"ד זה פליג על ר"פ דאילני סרק הוסיפה למעליותא. וכבר ציין בתו"ש לב"ר ספ"ה.

(** דבמ"ת רק ושקטה — שלא יוגרע, אבל לעת"ל יתוקן גם העבר. וראה של"ה (רעז, א) דיש ג' ימים: יום הבריאה, דיראה ושקטה ולעת"ל.

91) הקאפיטל תהלים דשנה זו — ראה
סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך.
92) ראה זח"א קכט, א.
93) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
94) ישע"י כו, יט.

ב"ה, ימי ההכנה ליו"ד שבט ה'תשע"ח

תקנון מבצע הכנה ארצי ליו"ד שבט 'איש וביתו'

לרגל יום קבלת הנשיאות י' שבט, כולנו - חסידי הרבי - מתאחדים
בלימוד תורתו של הרבי, „אשר בזה היא ההתקשרות”!

הלימוד יתמקד במאמר "באתי לגני" ה'תשל"ח שיוצא לאור בחוברת
מבוארת, מאירת עיניים וקלה ללימוד.

את החוברת ניתן להשיג אצל הרכזים בקהילות חב"ד בערים השונות.
ובארגון נשי ובנות חב"ד הארצי ובסניפים בערים השונות

בין הזוגות המשתתפים תתקיים הגרלה על זוג כרטיסי טיסה לרבי ועל
שוברי קנייה בחנויות מובחרות.

ההגרלה תתקיים בין הזוגות הלומדים את המאמר פעמיים.

זמן המבצע: כ"ד טבת עד ט"ו בשבט

על מנת להירשם למבצע סמסו את המילה 'אנ"ש' לנייד: 6232979550
או לכתובת האימייל: gro.lihpela@ykslenaki
במקרה של שאלות ניתן לשלוח סמס למספר: 0777103-250

הזוכים בזוג כרטיסי הטיסה, יקבלו עד 800 דולר לכל כרטיס מימוש
הזכייה עד לחודש חשוון ה'תשע"ט
מימוש שוברי הקנייה עד לתאריך כ"ט ניסן ה'תשע"ח

השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי...

.. ההתקשרות האמיתית היא ע"י לימוד התורה, כשהוא לומד המאמרי חסידות
שלי, קורא את השיחות ומתחבר עם ידידי אנ"ש ותלמידי התמימים יחיו
בלימודם ובהתועדותם, הנה בזה היא ההתקשרות [היום יום כ"ד סיון]



קרב יום



y.u. graphicdesign

בני הזוג לומדים יחד, את מאמר 'באתי לגני' תשל"ח, מתוך חוברת מבוארת, מנוקדת וקלה ללמידה



מדווחים על הלימוד באמצעות שליחת המילה 'אנש' שבמס למספר 055-9792326 או למייל lkanelsky@alephil.org



ומשתתפים בהגרלה, עוז כרטיסי טיסה, וכן על שוברי קניה רבי-ערך בחנויות מובחרות



כלל אנש מתכוננים ליו"ד שבט בלימוד זוגי

איש ואשתו נוסעים לגרלה בין כל המשתתפים

שימה חלקית רכו ראשי: הרב מנחם מענדל אלפרוביץ 052-301-7770 | בותר גבעה א: הרב יוסף יצחק ליסון 052-717-7081 | ביתר כלא: הרב מנחם 052-6527340 | ירושלים שיכון חבי: הרב שניאור כהן 052-877-7073 | ירושלים מות שלמה: הרב אבינועם שטרן 054-617-4851 | ירושלים כלא: הרב מנחם 052-6700770 | כפר סבא: הרב שלום זובער אשכנזי 052-770-7706 | לוד: הרב נועם גערגליצקי 050-873-7997 | נתניה: הרב מיכאל יוסמן 052-770-7318 | עפולה: הרב חיים יצחקי 050-873-7997 | צפת: הרב נועם קציר 052-677-0017 | קריית גת: הרב מנחם מענדל משי זהב 050-449-7708 | רחובות: הרב שניאור ליון 052-770-7420

המבצע מתקיים לזכות ר' ברוך הכהן שיחי' אייזנברג לרגל יום הולדתו 80 והזוגות מרת ברכה תחוי' נדפסו על ידי הוצאת בנים ח' 'שמעאל' אילינו המכוון והזוגות שרה יסכה וילדהים, שיחה, וואראל מנחם הכהן, הילה, אורליה שיחי' אייזנברג. יחשע' הזוגות דינה ובגה מנחם איתן שיחי' יוגטמן

